A°. 1848. N°. 162.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is *f* 5 in de drie maanden.

ZATURDAG 5 AUGUSTUS.

De prijs der Advertentiën is, van *een* tot *vijf* regels, *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

De Eerste Kamer en de heer DONKER-CURTIUS.

—

De houding door de Eerste Kamer in de laatste dagen aangenomen en de brief van den heer DONKER aan den Koning door de *Staats-Courant* publiek gemaakt hebben bij het Nederlandsch publiek veel sensatie verwekt. Had men reden zich zoozeer over die verwerping door de Eerste Kamer te verwonderen? Wij gelooven, neen. De Eerste Kamer heeft niets meer gedaan, dan haar instinct gevolgd en gehandeld naar hare roeping. Ingesteld »om te behouden" *heeft* zij behouden. Zij heeft inderdaad gedaan, wat, naar de begrippen van het ministerie DONKER-CURTIUS, eene Eerste Kamer doen *moet*, namelijk de besluiten der Tweede Kamer, indien deze haar schadelijk, overijld of ontijdig voorkomen »*onschadelijk* te maken." De Eerste Kamer is immers een »dam" tegen »oogenblikken »van opgewondenheid, als de driften »het bedaard overleg hebben verbijsterd"? zij is immers daar »om alle »overijling voor te komen, om tijd van »beraad, welke steeds tot bedaarde »overweging leidt, te winnen"? zij is immers bij uitnemendheid »die afdeeling der Staten-Generaal, daargesteld »met oogmerk om de driften en dwalingen van het oogenblik tegen te »gaan"? om »alle overijling in de raadplegingen te voorkomen" en »in moeijelijke tijden aan de driften heilzame »palen te stellen"? om »den troon te »omringen door een bolwerk, waartegen alle partijen afstuiten"?

Waarlijk, het zou een wonder geweest zijn, zoo de Eerste Kamer, na pas zoo gecajoleerd, geliefkoosd en vertroeteld te zijn, na hare onontbeerlijkheid, hare voortreffelijkheid, hare verhevene roeping zoozeer te hebben zien verheffen, na door den president-minister te hebben hooren verklaren: »Geene regering is *denkbaar* tegenover eene eenige, door het »volk gekozene, in het openbaar beraadslagende, vertegenwoordiging"; na hem nog weinige dagen geleden aan de Tweede Kamer te hebben hooren verkondigen: »De regering heeft *met* ONUITSPREKELIJK *genoegen* (???) uit het Voorloopig Verslag gezien, dat eene splitsing der vertegenwoordiging zóó noodzakelijk is geoordeeld, dat de geheele vernietiging eener »Eerste Kamer *geen punt van overweging* heeft uitgemaakt," en later: de regering — acht eene Eerste Kamer *onontbeerlijk*," wanneer, zeggen wij, na al dat, de Eerste Kamer zich niet uitgelokt had gevonden zich hare taak waardig te toonen. Het ministerie *Burgerlijken Zin* heeft geenerlei reden tot klagen; men heeft slechts zijne eigene leer op hetzelve toegepast. De voordragten van het ministerie DONKER-CURTIUS werden voorgesteld, op grond dat zij populair en door de publieke opinie gewenscht waren. Dus was de Eerste Kamer, zoo als het ministerie DONKER die begrijpt, in gemoede verpligt ze te verwerpen, want zij is er immers voor al wat populair en in den geest der publieke opinie is »onschadelijk" te maken? En waartoe zou ook eene Eerste Kamer dienen, wanneer zij niets uitdrukte dan wat reeds door de Volks-Kamer was uitgedrukt? Het ministerie DONKER-CURTIUS heeft notoir geenerlei regt over de toepassing zijner eigene theoriën te jammeren. *C'est de la morale en action!*

—

Een woord nog over den brief van den heer DONKER CURTIUS, den pijl dien hij, als de vlugtende Parthen, den vijand achterna zendt. Wij zullen van den brief alles overslaan wat er niet in behoort: de »onruststokers" en de »gelukzoekers", die in eene wijziging van het Staatsbestuur »niet het »belang des vaderlands, maar slechts »een middel van *eigen* verheffing of »tot herstel van hunnen, door eigen »schuld vervallen, toestand zien" en »de schrijvers van vele dagbladen en »vlugschriften, die den geest van omkeering zoover drijven, dat zij de »uitvoering der wet door de regering, »en het ophouden van den luister der »Kroon en van de onafhankelijkheid »der natie geldverspilling noemen." Zulk soort van beschuldigingen, die elke partij hare tegenpartij naar het hoofd werpt, zijn te banaal en te afgesleten om thans nog aan den man gebragt te worden. Het deed ons inderdaad leed, dat wij den heer DONKER-CURTIUS zich aldus op hetzelfde niveau zagen plaatsen met een heer VAN HALL of VAN RAPPARD. Dokter MENSO en burgervader KIEN zouden, in een dergelijk geval, niet anders gesproken hebben. Persoonlijke eerzucht, bijoogmerken, *ôte-toi de là, pour que je m'y mette* en dergelijke fraaijigheden meer, behoorden — al ware het alleen uit een gevoel van welvoegelijkheid — uit onze politieke woordenboeken te verdwijnen. Bij slot van rekening komt toch alles neder op verschil van inzigt en meening en waarom zou men niet eens voor al van het beginsel kunnen uitgaan, dat partij en tegenpartij beide evenzeer ter goeder trouw zijn? *If you have no other reason to doubt your opponents goodness than the point in question, let it be no reason at all.*

Wij zijn — wij erkennen het — verre van ingenomen met den brief van den heer DONKER-CURTIUS. Hij verraadt naar ons inzien geheel dien geest van weifeling en onberadenheid, dat volslagen gebrek aan tact dat alle handelingen van het ministerie *Burgerlijken Zin* kenmerkt. De heer DONKER-CURTIUS ziet — en, naar wij meenen, teregt — in de verwerping zijner wets-ontwerpen, dat de Eerste Kamer »haar *stelsel van behoud* in een *stelsel van tegenstand*, ten aanzien van »alles wat naar hervorming gelijkt »heeft doen overgaan", dat zij »terstond heeft belemmerd de eerste stappen op den weg van bezuiniging door »vereenvoudiging zonder krenking van »verkregene regten." Maar zóó opgevat, treft de slag niet alleen den heer DONKER maar het geheele ministerie. Waarom scheidde dan het ministerie *zijne* zaak af van die van den heer DONKER? Hier, zoo ooit, had van de *homogeniteit* des kabinets moeten blijken. Moet de heer DONKER aftreden, dan moet ook het geheele kabinet aftreden; kan het ministerie aanblijven, waarom dan niet *het hoofd* van het ministerie? Het is niet een duël tusschen den heer DONKER en den heer VAN RAPPARD met zijn staart, maar van het *behoud* tegen de *hervorming*. En zoo de andere heeren ministers al niet de *hoofddaders* van de herziening zijn, zij zijn er dan toch aan *medepligtig*.

Wat de brief beteekent, weten wij eigenlijk niet. *Wil* de heer DONKER-CURTIUS aftreden, zoo begrijpen wij niet waarom hij zoo lang op den drempel blijft dralen. Wil de heer DONKER-CURTIUS *niet* aftreden, zoo begrijpen wij in het geheel niet waartoe die correspondentie tusschen den Koning en zijnen minister dient, tenzij om het publiek uit te lokken tot het verzoek »om nog wat te blijven." Deze brief heeft nog eene andere groote ongelegenheid. De heer DONKER *vraagt* zijn ontslag maar *neemt* het niet. Hij kiest geene partij, volgt geenerlei regel van gedrag, besluit tot niets, maar maakt elegiën op de ondankbaarheid van het publiek in het algemeen en van het Nederlandsche publiek in het bijzonder, en laat daarop aan den Koning over, om tusschen hem en de Eerste Kamer regt te spreken. Wij beamen volkomen de juistheid der aanmerking reeds door de *Amsterdamsche Courant* op deze handelwijze gemaakt. De brief van den heer DONKER, die den Koning als de *Deus ex machina* inroept om hem uit zijne lastige positie

te verlossen, stelt dezen in een' hoogst moeijelijken en kieschen toestand. De Koning zal *partij* moeten kiezen vóór of tegen de Eerste Kamer. Het votum der Eerste Kamer zal niet den minister treffen, maar den troon achter welken deze wegschuilt. Het eerste beginsel der constitutionneele regering wordt dusdoende door het ministerie *Burgerlijken Zin* geschonden.

Wat had de heer DONKER dan moeten doen?

Het *ministerie* DONKER — niet *de heer* DONKER — had òf de verworpene voordragten tot latere gelegenheid moeten laten rusten en door den Koning de vijf vacaturen in de Eerste Kamer door Burgerlijken Zin-mannen doen vervullen, òf het had zijn ontslag moeten *nemen* en den Koning aangeraden hebben een ministerie zamen te stellen uit de heeren HUGENPOTH, VAN NES, VAN AKERLAKEN, VAN RAPPARD, JUNIUS VAN HEMERT, MARTINI, VAN DER HOOP, BRUGMANS, HIALOPEN en VAN DER HOUVEN, een ministerie dat geene drie dagen zou noodig gehad hebben om het behoud voor goed te depopulariseren en de hervorming te doen zegevieren. Maar in geen geval moest men zeggen, niet langer minister te willen en te kunnen blijven, en dan nog vier en twintig uren wachten of *Quos Ego* ook de winden zal temmen.

»Ik had;" zegt de heer DONKER-CURTIUS in zijnen brief, »gehoopt niet op »onbepaalde goedkeuring, maar op »ondersteuning en medewerking. *In die »hoop heb ik mij bedrogen gevonden.*"

Wij nemen acte van die bekentenis. Maar wat toont zij anders dan dat de heer DONKER-CURTIUS niet *de man van het oogenblik*, niet de ware loods was die men op zulk eene klippige kust en bij zulk guur weder hebben moest? Wat bewijst het anders dan dat het ministerie *Burgerlijken Zin* voor zijne taak niet was opgewassen? dat het onvermogend was dat vertrouwen te wekken en die naauwe aansluiting te veroorzaken, die wij hebben *moeten*, zal ons schip niet te gronde gaan? Dat de heer DONKER het erkent, bewijst voor zijn karakter; dat hij zulk eene bekentenis moest afleggen, bewijst tegen zijn politisch talent. Wij hebben het meermalen gezegd en wij herhalen het nu: »Met *goede voornemens* »regeert men geene staten." Om als stuurman op te treden wordt, vóór alles, een scherpe blik en een vaste hand vereischt. En welke was de kaart met welke het ministerie DONKER in zee stak? Laten wij luisteren naar de opmerkelijke verklaring in dezen brief:

»Ik had gehoopt, dat, met het oog »op de van dag tot dag meer drei»gende omstandigheden, men hier te »lande de handen inéén zou geslagen »hebben en, ten minste voor het oogen»blik, zoowel *de zoogenaamde partij »van het behoud* als die van *ruimen »vooruitgang* en *zeer democratische be»ginselen*, de regering zouden hebben »ondersteund."

Ziedaar dan den grond, waarop het ministerie *Burgerlijken Zin* steunde! *Hoop* op de ondersteuning van »het behoud," van de partij van »ruimen vooruitgang" en van die der »zeer democratische beginselen"! Verbroedering tusschen den heer VAN RAPPARD en de *Arnhemsche Courant!* Overeenstemming tusschen de heeren VAN DER HEIM en BEVERVOORDE!

Op die *hoop* bouwde men een kabinet op! Is het te verwonderen, zoo, op zulk een kompas zeilende, het vaartuig schipbreuk lijdt?

Hoe weinig het ministerie zich ook nu nog van zijnen toestand bewust is of hoezeer het zich zelven door illusiën begoochelt, blijkt, wanneer wij aan het einde des briefs lezen: »Ik »vraag dit ontslag met te meer ge»rustheid, daar het werk der grond»wets-herziening is voltooid en de re»gering wel tot het besluit zal komen »*om zich niet in de beraadslagingen »der Kamer te mengen*, (?) maar aan »haar *de beslissing* over te laten, (?) »of zij door eene aanneming der twaalf »wets-ontwerpen *voldoening aan de »natie* (?) wil geven, of, door eene »verwerping, de rust van het rijk op »het spel zetten"?

Hoe? *Het werk der grondwets-herziening VOLTOOID*? En dat op het eigen oogenblik, dat de Tweede Kamer een verslag openbaar maakt, waarbij zij zich tegen alle *hoofd*beginselen der voorgestelde grondwet verzet? op het eigen oogenblik, dat zij zich gereed maakt in een tweede verslag het werk der grondwets-herziening nog nader te bestrijden? op het eigen oogenblik, dat een der meest gematigde en bezadigde leden der Kamer een voorstel doet om de herziening niet van *deze* Kamer te doen afhangen, omdat het gemeen overleg hier niet voldoende is, »om»dat het verschil hier betreft *begin»selen* van maatschappelijke inrigting, »*grondslagen* van het staatsverdrag, »en het zich niet laat vermoeden dat »de regering van hare voorstellen, »die zij, na een zoo rijp overleg, voor »het welzijn des vaderlands nuttig »heeft geacht, terug zal treden, of »dat deze Kamer die met eene zoo »aanzienlijke meerderheid daarvan *af»wijkende beginselen* heeft voorgestaan »daarop thans terugkomen en zich »met de inzigten der regering ver»eenigen zal."

En dit oogenblik, dat eene vrijzinnige grondwets-herziening verder dan ooit van ons verwijderd is, kiest het hoofd van het ministerie om naar huis te gaan, met het beweren »dat het werk der grond»wets-herziening *voltooid* is"?! Is dit *zelf*-begoocheling of wil men *anderen* begoochelen? Is de ziekte ontkennen, den kranken gezond maken? Moet men niet het volk beklagen, dat door eene regering bestuurd wordt, die meent den nakenden storm met ijdele woorden te zullen bezweren?

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, 2 *aug.* Onwillekeurig komt ons een glimlach om de lippen zoo dikwijls wij hooren opgeven van de Eerste Kamer als eenen nuttigen en noodzakelijken teugel van hartstogt: als eenen schutsdam tegen overijling, en wat dies al meer zij.

Wij kunnen ons zoo iets als noodig voorstellen in Frankrijk, Italië en zelfs in België; maar waarlijk *onze* Tweede Kamer maakt zich zelve een al te vleijend kompliment wanneer zij in eene Eerste eenen breidel harer voortvarendheid noodig acht, en het volk van Nederland moet al zeer vreemd opzien, wanneer zijne tegenwoordige ministers het van onbesuisde drift verdacht houden, en de noodzakelijkheid betoogen, dat ooit de *niet aanzienlijke* vertegenwoordigers, welke dit volk zal hebben te kiezen, door eenige andere, *wel aanzienlijke* vertegenwoordigers binnen de perken gehouden moeten worden.

Op denzelfden dag, dat de minister van Justitie aan de Tweede Kamer de memorie van beantwoording betreffende de grondwets-herziening aanbiedt, waarin hij zoo vol overtuiging de voorspraak der Eerste Kamer is, op dienzelfden dag stemt de Eerste Kamer de wets-ontwerpen af, welke de minister als eerstelingen zijner welgemeende begeerte om te hervormen en te bezuinigen heeft voorgedragen, en welke de Tweede Kamer, waarlijk wel na rijpe deliberatie, had goedgekeurd.

De minister heeft in die afstemming eene staatkundige demonstratie gezien, en mitsdien van den Koning zijn ontslag verzocht.

Men zou nu met grond kunnen beweren, dat de Eerste Kamer het niet geheel met den minister eens is en begrepen heeft, niet zoo zeer tegen de onbesuisde drift der andere Kamer, als wel tegen de hervormingszucht der ministers ten bolwerk te moeten strekken. Indien de minister dat verwacht had, dan zou hij welligt in de memorie van beantwoording niet zooveel lof aan eene Eerste Kamer verspild hebben.

Of nu de minister van Justitie gelijk hebbe met in de stemmingen der Eerste Kamer over zijne wets-ontwerpen eene politieke demonstratie te zien, kunnen wij niet beoordeelen. Maar wij kunnen onze bevreemding niet ontveinzen, dat Z. Exc. de zaak zoo hoog heeft opgenomen en den Koning in de moeijelijke stelling heeft gebragt om door het al of niet verleenen der gevraagde demissie *persoonlijk* te beslissen.

De minister had dunkt ons gevoeglijk den Koning buiten de zaak kunnen houden, en zoo hij het eenigzins had kunnen doen, had hij het ook *behooren* te doen.

Immers met den val dezer twee ontwerpen is toch waarlijk zooveel niet verloren. Zoo de grondwetsherziening met die kracht en dien spoed wordt doorgezet, welke de omstandigheden eischen en de natie dringend verlangt, had de veronderstelde spijtige oppositie der Eerste Kamer van zelve spoedig genoeg opgehouden.

Wij willen het besluit van Z. M. den Koning niet vooruitloopen. Maar hoe dit ook uitvalle, de herziening onzer staatsregeling is niet meer terug te zetten, zelfs niet meer te verschuiven. Dit incident tusschen de Eerste Kamer en de minister van Justitie behoeft dus geene bezorgdheid op te wekken. De zaak van den vooruitgang zal er niet door verliezen, en het eenige wat men er ten slotte, over eene maand of zoo, van zal kunnen zeggen, is, dat wij de vertooning eener parodie van *Molière's »Dépit amoureux*" hebben bijgewoond.

(*Amst. Ct.*)

— In de Raadsvergadering van heden is tot hoogleeraar in het Romeinsch en hedendaagsch burgerlijk regt aan het Athenaeum Illustre benoemd mr. *M. des Amorie van der Hoeven*, practiserend advocaat alhier.

(*A. C.*)

Amsterdam, 3 *aug.* Van eene zeer geachte hand wordt ons het volgende uit Maastricht, dd. 1 augustus, geschreven:

». . . . . Het artikel van het *Handelsblad*, waarin dat blad tegenover den Duitschen overmoed geen anderen raad weet te geven, dan Limburg lafhartig *à tout prix* prijs te geven, heeft hier veel ontevredenheid verwekt, en diep ongelukkig ware Limburg, onder *alle* opzigten, wanneer de regering de politiek van dat blad volgde. Zulks is echter niet te verwachten; ik meen daarvoor een vernieuwd bewijs te vinden in het antwoord der regering, gegeven op het tweede adres van den raad onzer stad, dat u zeker reeds bekend is. Limburg Duitsch te maken is het noodlottigste wat deze provincie kan overkomen, zoo uit een handels- als uit een moreel oogpunt beschouwd. Ik behoef dit wel niet te ontwikkelen. Er bestaat, wat de Separatisten ook zeggen, geen sympathie voor Duitschland. Maar waarom dan geene demonstratiën tegen de afscheiding? zult gij vragen. De oorzaak daarvan is zeer natuurlijk. Omdat de onderteekening van adressen in den bedoelden zin, de onderteekenaren op het land aan zeer vele onaangenaamheden, zoo zij vreezen, zoude blootstellen van de zijde van het gemeen, dat door de enkele heeren die voor de scheiding gestemd zijn (en men weet waarom) in gedurige gisting gehouden wordt, niet onmiddellijk, maar door hunne handlangers. Daarenboven is het zeker, dat van de honderd niet *één* de kwestie begrijpt. Maar men heeft den boeren allerhande dingen op de mouw gespeld: zij verkrijgen vermindering van belastingen, teruggave van hetgeen sedert 1839 door hen betaald is aan de schatkist en meer dergelijken. En de *eenvoudige* landman gelooft de raddraaijers. Trouwens men gelooft zoo gaarne wat men hoopt. Daarentegen in de steden, zoo als hier, Venlo en Roermonde, waar men vrij uitspreken kan, hoort men geheel andere taal. De burgemeester dezer laatste stad heeft geweigerd de Duitsche vlag uit te steken, op grond dat hij daartoe geen verlof van het provinciaal bestuur had: trouwens hij had niet gevraagd. Ook de Kamer van Koophandel dier stad heeft tegen de scheiding bij de regering gepetitionneerd.

»De keuze van *Scherpenzeel* (die op kosten van *Willem I* gestudeerd heeft en door hem tot luitenant eerst bij de infanterie en toen bij de kavallerie, bevorderd is, wiens twee zusters thans nog een jaargeld uit 's Konings cassette van *f* 400, elk, genieten, en wiens vader, te Nijmegen, vroeger ook door Z. M. onderhouden werd) bewijst ook niets voor de gezindheid der Limburgers. Verreweg het grootste aantal kiezers toch is niet opgekomen, en de gegoeden stellig niet: van deze stemden alleen de partijgangers van den Limburgschen *O'Connell*, wiens domheid bijna tot een spreekwoord geworden is.

»En zou dan de regering, — overtuigd als zij we-

…en moet dat die Limburgers, welker leus de scheiding is, misleid zijn en niet de gevolgen berekenen kunnen van hetgeen zij willen, — zou de regering dan moeten toegeven aan dat onberaden verlangen en een deel van Nederland aan een wissen ondergang prijs mogen geven? Ik geloof dat haar pligt zulks verbiedt, daargelaten nog, dat zij het goed regt op hare zijde heeft. Nederland is toch niet zoo magteloos, dat het zijn hoofd op het woord van den eersten den besten, die zulks wil, in den schoot moet leggen......

»Er is thans eene mobiele kolonne op de wandeling door Limburg, ten einde de wet te verzekeren. Den 29sten juli zijn 400 man van hier vertrokken naar Heerlen, Voerendael en Klimmen. Wanneer deze eenige dagen alhier zullen vertoefd hebben, vertrekken zij naar elders. Het *Journal du Limbourg* heeft u dit reeds gisteren vermeld, ook de conferentie van den heer *Lightenvelt*, met *Scherpenzeel* en *Schoenmaeckers*. Wat hier verhandeld is, is voor alsnog een geheim." (*A. C.*)

— De *Rotterdamsche Courant* wil weten dat de heer *van Akerlaken* in de Eerste Kamer gestemd heeft *vóór* het wets-ontwerp nopens het personeel der hoven. Ook gewaagt zij van een gerucht, dat men, in dit bijzonder geval, niet vreemd zou zijn van het denkbeeld, om, bij wijze van uitzondering, de discussie en stemming bij de Eerste Kamer, openbaar te maken.

's Gravenhage, *3 aug.* Z. Exc. de tijdelijke minister van Justitie is heden nog op zijn ministerie werkzaam geweest.

Men wil weten, dat er waarschijnlijk tot na de terugkomst van den minister *Lightenvelt* uit Maastricht, die weldra verwacht wordt, geene beslissing zou worden genomen, ten aanzien van het door den heer *Donker Curtius* gevraagde ontslag als minister.

— Thans ziet te 's Hage de *vierde* aflevering het licht der *Handelingen over de herziening der grondwet*, *1847—48*. Dit werk deelt volledig mede al hetgeen er nopens dat belangrijk onderwerp tusschen de regering en de Staten-Generaal voorvalt. Deze laatste aflevering houdt, onder anderen, in zijn geheel in: HET VOORLOOPIG VERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over de wets-ontwerpen tot herziening der grondwet. Daarin wordt voorts een aanvang gemaakt met de mededeeling der officiëele stukken, in en buiten de Kamer gewisseld betrekkelijk

DE AANGELEGENHEDEN VAN LIMBURG.

Arnhem, *3 aug.* Men leest in de *Kölnische Zeitung* de volgende opgave over den voortgang der cholera:

			Zieken.	gestorven.	genezen.
»*Petersburg*,	*20*	*juli.*	3793	171	216
»	*21*	»	3662	169	221
»	*22*	»	3512	135	261
»*Moskou*	*15*	»	2944	136	86
»	*16*	»	2987	151	128
»*Riga*	*1—12*	»	21	9	1
»	*13*	»	27	6	2
»	*14*	»	47	13	—
»	*15*	»	76	12	—
»	*16*	»	139	35	2

»*Czernowitz* (in het Zuidoosten van Gallicië). Hier en langs de geheele oostelijke grens naar den kant van Rusland is de cholera met groote hevigheid uitgebroken.

»*Zweden.* Uit het midden van Zweden is de tijding ontvangen, dat de cholera in weerwil der quarantaine is binnengedrongen en niet alleen te Stokholm woedt, maar zich ook reeds in de binnenlanden heeft vertoond; in Finland en Laland verspreidt zij zich met een zeer boosaardig karakter. (Ten opzigte van Stokholm is dit berigt stellig onjuist.)

»*Berlijn.* De *Zeitungs-Halle* berigt, dat zich gisteren een geval van de *Aziatische cholera* in eene afdeeling van het alhier bestaande gesticht *Charité* in den hevigsten graad heeft vertoond. De ziekte doorliep in een' korten tijd al hare tijdperken en eindigde met den dood van den lijder. De ontleding vond plaats en wees al de veranderingen aan, zoo als zij door de cholera in de verschillende weefsels van het ligchaam worden veroorzaakt. Later wordt van een *tweede* geval gewag gemaakt.

— Een Engelsch diplomaat, wiens oordeel over de Iersche zaken gevraagd werd, gaf daarop onlangs zeer koeltjes ten antwoord, dat de Ieren hem niet de minste vrees inboezemden, omdat zij geen aardappelen hadden. »De aardappelen," zeide hij, »zullen dit jaar niet mislukt zijn, maar in Ierland zullen zij geheel en al ontbreken; de Iersche kwestie nu is niet anders dan een aardappelenkwestie." En toen men hierop de aanmerking maakte, dat hongersnood een niet zeer kalmerend middel tegen oproer is, antwoordde hij: »Over het algemeen hebt gij gelijk, maar de Ieren zijn andere dan de overige menschen; de honger, die andere volken woedend maakt, heeft bij hen de uitwerking, dat zij zoo mak worden als lammeren. Hadden zij echter aardappelen, dan zouden zij inderdaad gevaarlijk zijn, maar aangezien die hun nu ontbreken, zullen zij wel genoodzaakt zijn ons de hand toe te steken, en wij van onzen kant zullen hun, even als in het vorige jaar, weder acht millioen pond sterling zenden, hetgeen hun echter niet beletten zal te zeggen, dat wij hen wederom bestolen hebben."

MEMORIE VAN BEANTWOORDING.

Herziening der Grondwet.

(*Vervolg en slot van no. 160.*)

Behalve deze twee groote veranderingen, zijn nog onderscheidene van minder belang daargesteld, welke in het nieuwe ontwerp dat nu wordt aangeboden, worden aangetroffen; zij schijnen geene bijzondere vermelding noch aanbeveling te vorderen. De Kamer zal daarin veelal aantreffen voldoening aan haar eigen verlangen, zoo als dan ook de regering zich heeft bevlijtigd om, door tegemoetkoming aan de gemaakte bedenkingen en geopperde bezwaren, een voor het grootste gedeelte nieuw kies-reglement te ontwerpen, dat zoo zij zich vleit, een beter onthaal zal vinden dan het vorige, immers ter uitredding uit de moeijelijkheden in welke men zich bevindt, en ter bereiking van het voorgestelde doel, bruikbaar, en daarom aannemelijk zal worden gekeurd.

Ten allen overvloede wil de regering hierbij nog de volgende opmerkingen hebben gevoegd:

De verdeeling der hoofd-kiesdistricten en onderkiesdistricten wordt alleen toegelaten, waar dat om de uitgestrektheid van het district ten gerieve der kiezers noodig wordt gekeurd.

De verdeeling moet daarom niet worden *bevolen bij de wet.*

De wet moet zich zelfs niet die verdeeling niet inlaten, maar dezelve geheel overlaten aan de Gedeputeerde Staten, om dezelve naar plaats en omstandigheden te regelen en de hoofdplaatsen der onder-kiesdistricten aan te wijzen.

Het verlangen dat de stembilletten door de kiezers zouden worden geteekend, wordt evenzeer strijdig geacht met den aard dezer verkiezing, als het verlangen dat men zou toelaten dit stemregt door gevolmagtigden uit te oefenen.

Men heeft gevraagd waarom de jongste raadsleden als stemopnemers worden aangewezen? Het antwoord luidt: omdat de jongste doorgaans daartoe de geschiktste zijn, en, naar eenen billijken regel, gewoonlijk het eerst worden geroepen om de lastigste bemoeijingen te vervullen. Wie de jongste leden eener vergadering zijn, wordt nimmer berekend naar den dag hunner geboorte, maar altijd naar den dag van het aanvaarden van het lidmaatschap van die vergadering.

Voor het vaststellen van het aantal der hoofd-kiesdistricten, in het 6de artikel van het nieuw ontworpen reglement aan iedere provincie toegewezen, is ten grondslage gelegd eene latere berekening van den Staat der bevolking op 1 januari 1848, daartoe opzettelijk bewerkstelligd. Volgens dezelve telt

Noord-Brabant	403,723	inwoners.
Gelderland	373,000	»
Zuid-Holland	564,454	»
Noord-Holland	462,851	»
Zeeland	157,774	»
Utrecht	153,366	»
Friesland	246,636	»
Overijssel	212,079	»
Groningen	190,284	»
Drenthe	83,570	»
Limburg	202,942	»
	3,050,679	

Deze cijfers verschillen van die, welke voorkomen in de laatste verslagen van de Gedeputeerde Staten der onderscheiden provinciën. Men meent de hier opgegevene voor de ware te mogen houden.

Deze zelfde cijfertallen zijn ten grondslage genomen voor de berekening van het getal van 39 leden voor de Eerste Kamer, en wel zoodanig, dat daar bij nagenoeg voor 80,000 zielen één lid dier Kamer is gesteld.

In de benoeming van den voorzitter der Eerste Kamer door den Koning, voor dat de geloofsbrieven der leden van die Kamer zijn onderzocht en goedgekeurd, is niet meer bezwaar gelegen dan daarin, dat ook de oudste in jaren der leden, voor de Tweede Kamer gekozen, den voorzittersstoel in die vergadering inneemt en met zijne mede-benoemde mede-leden commissiën tot onderzoek der geloofsbrieven benoemt, voordat hunne eigene geloofsbrieven nog onderzocht en goedgekeurd zijn. Het buitengewone der omstandigheid vordert deze afwijking van hetgeen anders regelmatig en gebruikelijk is.

Ter zake van de vele en gewigtige veranderingen die dit ontwerp van wet heeft ondergaan, wordt hierbij een nieuw XIIde ontwerp van wet overgelegd.

De tijdelijke president van den raad van ministers,

D. DONKER CURTIUS.

Bij deze antwoorden zijn gevoegd:

A. Eene breedvoerige nota van wijzigingen in de twaalf wets-ontwerpen. Daar echter de voornaamste dier veranderingen reeds in de ontwerpen zijn opgenomen, zoo wordt de mededeeling daarvan overbodig geacht.

B. Een nieuw ontwerp van het ontwerp tot wijziging van hoofdstuk XII, dat wij hier in zijn geheel laten volgen:

Art. 1. Er bestaat noodzakelijkheid tot verandering van het navolgende in de additionele artikelen der grondwet van het koningrijk der Nederlanden, alsmede tot bijvoeging daarin van eenige nieuwe bepalingen.

Art. 2 De additionele artikelen der grondwet zullen wegvallen en vervangen worden door de volgende artikelen:

»Art. 1. Alle bestaande autoriteiten blijven voort»duren, totdat zij door andere, volgens deze grond»wet, zijn vervangen.

»Art. 2. § 1. Allen, die, uit kracht der bepalin»gen van de grondwet of van andere wetten, voor »hun leven waren aangesteld, en wier betrekking, »ten gevolge der herziening of der uit kracht daar»van in te voeren orde, komt te vervallen, blijven »twee derden genieten der vaste jaarwedde of retri»butie, hun, onder welken naam ook, verleend.

»§ 2. De bezoldiging, verbonden aan eene nieu»we betrekking, na deze herziening aanvaard, strekt »in mindering of ter opheffing van de vergoeding, »in de voorgaande zinsnede van dit artikel verleend.

»Art. 3. Alle op het oogenblik der afkondiging »van de veranderingen in de grondwet verbindende »wetten, reglementen en besluiten worden gehand»haafd, totdat zij achtervolgens door andere worden »vervangen.

»Art. 4. De heerlijke regten, betreffende voor»dragt of aanstelling van personen tot openbare be»trekkingen, zijn afgeschaft.

»De opheffing der overige heerlijke regten en de »schadeloosstelling der eigenaren kunnen door de wet »worden vastgesteld en geregeld.

»Art. 5. De voorstellen:

»1o. der wet, regelende het kiesregt en de benoe»ming van afgevaardigden ter Eerste en Tweede »Kamer;

»2o. van de Provinciale- en gemeente-wet;

»worden voorgedragen in de eerste zitting der Sta»ten-Generaal, volgende op de afkondiging der ver»anderingen in de grondwet.

»De ontwerpen van wet, betreffende de verant»woordelijkheid der ministers, der nieuwe reg»terlijke inrigting, het onderwijs en armbestuur, »en tot uitoefening van het regt van vereeniging en »vergadering, worden zoo mogelijk in diezelfde zit»ting, en in allen geval niet later dan in de daarop »volgende voorgesteld.

»De wetten op het beleid der regering in de ko»loniën worden binnen drie jaren na de afkondiging »dezer veranderingen in de grondwet voorgedragen.

»Art. 6. De eerste aftreding van een derde der leden »van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zal plaats »hebben met den 3den maandag in september 1851; »die van de helft der leden van de Tweede Kamer »met den 3den maandag in september 1850; beide »volgens eenen rooster, te regelen door de wet, in »art. 5, no. 1, vermeld."

Art. 7 bevat het voorloopig kiesreglement.

VOORLOOPIG KIES-REGLEMENT

»Art. 1. Na de afkondiging der veranderingen in »de grondwet houden de beide Kamers der Staten»Generaal van regtswege op te bestaan met den dag »der opening der nieuwe Kamers.

»De Koning bepaalt het tijdstip der opening.

»De afkondiging wordt geacht te hebben plaats »gehad op den dag der uitgifte van het *Staatsblad* »waarin deze veranderingen zijn opgenomen.

Art. 2. »De leden der nieuwe Tweede Kamer wor»den gekozen ten getale van 68, door kiesvergade»ringen, bestaande uit hen, die, volgens de regle»menten voor het bestuur der steden en omtrent de »zamenstelling der Staten van de provinciën, zoo »als deze op iedere plaats in werking zijn, stemge»regtigd zijn.

»Geene redenen van uitsluiting komen in aanmer»king, dan die in art. 3 der reglementen voor het »bestuur der steden en in art. 21 der reglementen »omtrent de zamenstelling der Staten van de provin»ciën zijn vastgesteld.

»Art. 3. Terstond na de afkondiging bovengemeld »houden de hoofden der plaatselijke besturen zich »bezig met de herziening der laatst vastgestelde »lijsten der stemgeregtigden. Zij doen die, herzien, vóór den vijftienden dag na gemelde afkon»diging, ter inzage van het publiek leggen.

»Art. 4. Binnen acht dagen na de kennisgeving, »dat de lijsten ter inzage zijn gelegd, dienen de in»gezetenen hunne bezwaren, in geschrift, vrij van »zegel, aan het plaatselijk bestuur in.

»Art. 5. Over deze bezwaren en de juistheid der »lijsten in het algemeen wordt door den stedelijken »of gemeenteraad ten spoedigste beslist. De lijs»ten worden vóór den veertigsten dag na de afkondi»ging, in art. 1 vermeld, gesloten en op nieuw ter »algemeene kennisneming gelegd, met bekendmaking »daarvan.

»Art. 6. Elke provincie wordt door Gedeputeerde »Staten verdeeld in zoo veel hoofd-kiesdistricten, als »de bevolking het getal van nagenoeg 45,000 malen »bevat, te weten:

»Noord-Brabant 9, Gelderland 8, Zuid-Holland 13, »Noord-Holland 10, Zeeland 4, Utrecht 3, Friesland »5, Overijssel 5, Groningen 4, Drenthe 2, Limburg »5 — 68.

»De Gedeputeerde Staten kunnen, ten gerieve der »kiezers, onder-kiesdistricten en derzelver hoofd»plaatsen aanwijzen. Het openen der stembilletten »geschiedt echter alleen in de eveneens door Gedeputeerde Staten aan te wijzen hoofdplaatsen der hoofd»kies-districten.

»Art. 7. De stedelijke en gemeentebesturen zenden »binnen 24 uren afschrift der gesloten lijsten aan

»het bestuur der hoofdplaats van het hoofd-kiesdis»trict, waarin hunne gemeenten zijn gelegen.

»Art. 8. De kiezersvergaderingen worden, na voor»afgaande oproeping der kiezers, gehouden in de »hoofdplaatsen der hoofd-kiesdistrikten, vóór den »vijftigsten dag na de afkondiging, in art. 1 ver»meld, behoudens het bepaalde bij het 2de lid van »art. 6.

»Art. 9. Elk kiezer ontvangt, nevens zijn brief »van oproeping, twee stembiljetten ter invulling; »waarop het zegel van de hoofdplaats van het hoofd»of onder-kiesdistrict staat afgedrukt.

»Art. 10. Het hoofd van het plaatselijk bestuur, »of die hem, volgens de reglementen, bij ontstente»nis vervangt, is voorzitter der vergadering. De twee »jongste leden van den stedelijken- of gemeenteraad »zijn stem-opnemers; beiden teekenen de namen op »van elken kiezer, die een stembiljet in de bus komt »doen, en bij het ledigen der bus de uitgebragte »stemmen.

»Art. 11. Er zijn twee stembussen, ééne voor de »verkiezing van leden der tweede, de andere voor »die van kandidaten voor de Eerste Kamer.

»Art. 12. Elk kiezer brengt zijne stem uit op een »afgevaardigde voor de Tweede, en twee kandidaten voor de Eerste Kamer.

»Art 13. Om tot lid der Tweede Kamer verkies»baar te zijn, wordt alleen vereischt, dat men Nederlander, in het volle genot der burgerlijke en bur»gerschaps-regten zij, en den ouderdom van dertig »jaren hebbe vervuld.

»Art. 14. Tot de verkiesbaaaheid als lid der Eerste »Kamer worden dezelfde vereischten gevorderd, die »in het voorgaande artikel zijn opgenoemd, en daar »te boven, dat men behoore tot de hoogst aangesla»genen in de rijks-directe belastingen.

»Het getal dezer hoogst aangeslagenen, waaruit »zij worden gekozen, wordt in elke provincie zóó »bepaald, dat op iedere vijfduizend zielen één, die »tevens de voornoemde vereischten bezit om lid dezer »Kamer te zijn, verkiesbaar is.

»Art. 15. In elke provincie houden de Gedeputeerde »Staten zich, terstond na afkondiging der verande»ringen in de grondwet, bezig met het opmaken »van de lijst van hen, die, naar het voorgaande »artikel, tot afgevaardigden der Eerste Kamer ver»kiesbaar zijn.

Art. 16. De lijst wordt bij afschrift in alle steden »en hoofdplaatsen van kiesdistricten der provincie »gedurende acht dagen ter visie gelegd.

»Art. 17. Bezwaren tegen de lijst moeten bin»nen acht dagen in geschrift, vrij van zegel, aan »de Gedeputeerde Staten zijn ingediend.

»Art. 18. De Gedeputeerde Staten, de lijst na on»derzoek der bezwaren, zoo als zij zullen vinden te »behooren, hebbende verbeterd, sluiten die vóór »den vijftienden dag, na afloop van den termijn, in.

»Zij brengen de gesloten lijst terstond door middel »van het provinciale blad of een openbaar nieuws»papier ter kennis van het publiek.

»Afschrift daarvan zenden zij onverwijld aan den »minister van Binnenlandsche Zaken, die dezelve in »de *Nederlandsche Staats-Courant* doet plaatsen.

»Art. 19. Na afloop der stem-opneming worden »de beide processen-verbaal, staande de vergadering, »opgemaakt, en, na voorlezing, door den voorzit»ter met de twee stem-opnemers geteekend.

»Zij behelzen:

1o. »De namen der kiezers, die gestemd hebben;

2o. »De namen der personen, op wie stemmen »zijn uitgebragt, en het getal der op ieder uitge»bragte stemmen.

»De tegenwoordig zijnde kiezers kunnen besluiten, »dat alleen het tweede gedeelte zal worden voorge»lezen.

»Art. 20. Afschrift van elk proces-verbaal wordt »aanstonds, ter inzage gelegd der ingezetenen en het »oorspronkelijke, met de stem-billetten verzegeld, »binnen vier en twintig uren aan de Gedeputeerde »Staten der provincie gezonden.

»Art. 21. De namen van hen, die in elk hoofd»kiesdistrict zijn gekozen, en het getal stemmen, »op hen uitgebragt, worden door de Gedeputeerde »Staten in een afzonderlijk proces-verbaal, voor »elke Kamer verzameld en zoo spoedig mogelijk »openbaar gemaakt.

»Art. 22. Hij, die in elk hoofd-kiesdistrict de »meeste stemmen heeft, is tot afgevaardigde of kan»didaat benoemd.

»Hij, die voor het lidmaatschap der Eerste Ka»mer na den eerstgekozen kandidaat de meeste stem»men heeft, is de tweede gekozene.

»Bij gelijkheid van stemmen is de oudste in jaren »benoemd.

»Art. 23. Hij, die, volgens het voorgaande arti»kel, tot lid der Tweede Kamer is gekozen, ontvangt »van de Gedeputeerde Staten een door den voorzitter »geteekend uittreksel van het in art. 20 bedoelde »proces-verbaal, waaruit van zijne verkiezing blijkt.

»Dit uittreksel is de geloofsbrief van den afge»vaardigde, waarnevens hij aan de Kamer overlegt:

»1o. een uittreksel uit de registers van geboorte, »of, bij gemis, eene acte van bekendheid, waaruit »tijd en plaats zijner geboorte blijken;

»2o. eene door hem zelven af te geven verklaring, »vermeldende alle openbare betrekkingen, die hij »bekleedt.

»Art. 24. De gekozene voor de Tweede Kamer, »niet genegen om de benoeming aan te nemen, »geeft daarvan ten spoedigste kennis aan de Gede»puteerde Staten, die de plaatselijke besturen van »het hoofd-kiesdistrict gelasten, binnen den kortst »mogelijken tijd eene nieuwe verkiezing te doen »plaats hebben.

»Art. 25. Hij, die in meer dan één hoofd-kiesdis»trict tot lid der Tweede Kamer is gekozen, ver»klaart, dadelijk na ontvangst van het in art. 22 »bedoelde uittreksel, schriftelijk aan de Gedeputeerde »Staten, welke dier benoemingen hij aanneemt.

»De Gedeputeerde Staten nemen hierop, voor de »andere plaats of plaatsen, gelijken maatregel als »in het geval van het voorgaande artikel.

»Art. 26. De processen-verbaal der verkiezingen »van de kandidaten voor het lidmaatschap der Eer»ste Kamer worden onmiddellijk door de Gedeputeerde »Staten aan den minister van Binnenlandsche Zaken »ingezonden, die dezelve den Koning aanbiedt.

»De Koning kiest uit die kandidaten een getal »van 39 leden der Eerste Kamer.

»Art. 27. De door den Koning gekozene leden »der Eerste Kamer ontvangen van de Gedeputeerde »Staten der provincie, in welke zij tot kandidaten »werden verkozen, ieder gelijk uittreksel als in het »eerste gedeelte van art. 23 is vermeld, om, bene»vens het besluit des Konings, waarbij zij zijn ge»kozen, hun tot geloofsbrief te strekken.

»Zij leggen daarbij aan de Eerste Kamer over ge»lijke stukken, als onder no. 1 en 2 van het laat»ste gedeelte van datzelfde art. 23 worden gevorderd.

»Art. 28. Indien een of meer gekozen leden der »Eerste Kamer de benoeming niet aanvaarden of be»vonden worden de wettelijke vereischten niet te be»zitten, kiest de Koning andere in hunne plaats, »uit dezelfde voordragt van kandidaten, in het vorig »artikel vermeld.

»Art. 29. Vóór de opening der Eerste Kamer der »Staten-Generaal benoemt de Koning haren voor»zitter.

»Bij het openen der Tweede Kamer bekleedt de »oudste van jaren den voorzittersstoel.

»In beide Kamers benoemen de voorzitters drie »commissiën, elk van drie leden, tot onderzoek der »geloofsbrieven. Na afloop van dat onderzoek in de »Tweede Kamer, althans zooveel het zonder uitstel »kan worden ten einde gebragt, maakt deze Kamer »uit de toegelatene afgevaardigden zamengesteld, eene »lijst op van drie leden, aan den Koning ter be»noeming van haren voorzitter aan te bieden.

»Beide Kamers houden zich, totdat zij nieuwe be»palingen hebben vastgesteld, aan de laatst vastge»stelde reglementen van orde der vorige Kamers.

»Art. 30. Aan Gedeputeerde Staten der onderschei»dene provinciën wordt overgelaten alle zoodanige »maatregelen te nemen, als tot de regtige uitvoering »van dit voorloopig kies-reglement vereischt worden, »en alle oprijzende geschillen of bezwaren te be»slissen."

Art. 3. Deze wet zal worden toegezonden enz.

Advertentiën.

Getrouwd:

G. E. SMITS
en
M. B. KLAASSEN.

ARNHEM, den 2den Augustus 1848

Familie en Vrienden gelieven deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

Te *Doesborgh* TE KOOP een ruim HEERENHUIS, met grooten TUIN. — Te bevragen bij den Boekhandelaar *J. Az. DOIJER*, te *Arnhem*.

Door Sterfgeval,

wordt ter *OVERNEMING* in haar geheel, aangeboden: Eene AFFAIRE in GEZAAGDE en ONGEZAAGDE HOUTWAREN, met VIJF MOLENS enz., in de nabijheid van *Amsterdam*.

Nadere Informatiën bij den Notaris *BRUNO TIDEMAN*, aldaar. — *Brieven franco.*

Oproeping van Schuldeischers.

De ondergeteekende Curator in het Faillissement van *ANTJE LANDSKROON* Weduwe van *JACOBUS SPRUIJT*, Winkelierster wonende te *Scherpenzeel*, brengt ter kennis van de Schuldeischers, die nog niet zijn opgekomen, dat de nadere bijeenkomst ter verificatie van de Schuldvorderingen door den Heer Regter Commissaris is bepaald op Woensdag den 16den dezer, des voordemiddags ten elf ure, in het Paleis van Justitie te *Arnhem*.

Scherpenzeel, den 3den Augustus 1848.

de Curator voornoemd:
J. VAN HILTEN Jr.

† † † Op zeer aannemelijke voorwaarden vraagt men IEMAND, welke DEELGENOOT wenscht te worden in eene winstgevende soliede ZAAK van dagelijksche consumptie, welke reeds met goed succes wordt uitgeoefend en voor aanmerkelijke uitbreiding vatbaar is. Het aan te brengen Kapitaal bedraagt slechts *f* 1000; terwijl aan den deelgenoot de keuze wordt gelaten om de zaak later geheel over te nemen. — Adres met *franco-brieven* onder Letter X. bij den Boekhandelaar *W. J. KRUIJT*, te *Arnhem*.

† † † *MEN VERLANGT* bij fatsoenlijke menschen *drie* ruime KAMERS, ongemeubileerd, met den VOLLEN KOST, voor *twee* DAMES, in *Gelderland* of elders. — Men vervoege zich met opgave van prijs en woning, *franco* onder Letter H, bij den Boekbinder *W. J. DE JONGH*, te *Arnhem*.

† † † Wordt gevraagd een ONGEHUWD ARBEIDER, tusschen de 20 en 30 Jaren oud, kunnende buiten de gewone Werkzaamheden goed Boomen Snoeijen en geschikt om gedurende den Jagttijd te Jagen en Jagt en Visscherij te verzorgen, ook om als Opziener te fungeren, op een tractement van *f* 100 's Jaars, benevens Kleeding Kost en Inwoning en verschillende emolumenten voor Ongedierte. — Adres, liefst in Persoon of anders met volledige en *gefrankeerde brieven* bij den Heer *GIJSBERT KROONENBURG*, te *Nederlangbroek*, Provincie *Utrecht*.

† † † *WORDT VERLANGD* een VELDWACHTER, voor het Polder-district en de Gemeente *Culenborg*, op een tractement van *f* 200 's jaars en vrije kleeding. — Personen, die de geschiktheid hebben en verlangen tot die betrekking te worden aangesteld, kunnen zich, voorzien van getuigschriften, vervoegen bij den Dijkstoel van *Culenborg*, op Donderdag den 17den Augustus 1848, des voormiddags ten 11 ure, op het Raadhuis aldaar.

Op Voldoend Hypotheek wordt Gevraagd:

Een capitaal van *f* 11.000 à 5 pCt. op LANDGOEDEREN in *Gelderland*, waarvan de renten ieder jaar *prenumerando* kunnen worden ontvangen. — Adres bij den Drukker dezer. — *Brieven franco.*

LOGEMENT DE KROON VAN HOLLAND.

De ondergeteekende vindt zich verpligt aan zijne geëerde Begunstigers bekend te maken, dat ingevolge den aangekondigden Verkoop van het Logement, er vermeend zoude worden, dat hij ook dadelijk na den toeslag hetzelve verliet, doch dit het geval niet is, wijl hij er nog circa twee jaren huur aan heeft, en zich bij deze nogmaals in het gunstig aandenken van het geacht reizend publiek aanbeveelt, daar men zich steeds van eene soliede bediening kan verzekerd houden, zijnde de prijzen, als volgt: Logis en Dejeuné *f* 0.90, Diné *f* 0.70 en zoo pro rato.

T. H. GRESNICH.

Logementhouder der Kroon van Holland.

Rijn-Stoomboot-vaart.
KEULSCHE-MAATSCHAPPIJ.

DAGELIJKSCHE DIENST

Van Arnhem direct naar Keulen, Mainz, Mannheim, Straatsburg en tusschen gelegene plaatsen.

Vertrek van Arnhem, *des morgens ten 6 ure*, om nog denzelfden avond te *Keulen* aan te komen.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den Ondergeteekende te *Arnhem*, bij de Factorij van den Nederlandschen Rijn-Spoorweg te *Amsterdam*, en, door geheel het Rijk, aan de Kantoren van de Algemeene Expeditie-Maatschappij (*C. VAN DER HORST*) met welker Diligence-Diensten deze Vaart in onmiddellijk verband staat.

H. BUDDE GJzn.

*** Bij *D. MEINDERSMA*, *Wz.* te *Leeuwarden*, is van de pers gekomen en heeft verzonden:

DE REGTSTREEKSCHE VERKIEZING

tot de Nationale Vertegenwoordiging verdedigd tegen Mr. *G. W. VREEDE*, Hoogleeraar te *Utrecht*, door Mr. *J. VAN DER VEEN*, Advocaat te *Leeuwarden*. Prijs 50 Cents.

*** Bij Gebroeders *J. & H. VAN LANGENHUYSEN* te *'s Gravenhage* is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld à *f* 1.00.

BEZUINIGING; BELASTING-HERVORMING; GEEN BELASTING OP DE BEZITTINGEN. Door *L. VAN VLIET*.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 4 Aug. 1 El 4 Palm 7 Duim; gew. 0 D. gev. 3 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.

Tweede Vervolg der

Arnhemsche Courant,

Van Donderdag 3 Augustus 1848.

MEMORIE VAN BEANTWOORDING.

Herziening der Grondwet.

(*Vervolg van no. 160.*)

Art. 5. Volgens het voorloopig verslag, wenschen *eenige* leden de bepalingen der drie alhier voorkomende nieuwe artikelen geheel aan de wet over te laten. *Anderen* meenden alléén dat men te veel in bijzonderheden was getreden.

Het blijkt alzoo niet, dat de meerderheid in die bedenkingen deelt, en daar het te verwachten is dat, wanneer de bedoelde voorschriften uit de grondwet wierden weggenomen, een aantal andere leden, daartegen, op hunne beurt, bedenkingen in het midden zouden brengen, kan door de regering aan den door sommigen geuiten wensch geen gevolg worden gegeven.

Althans men is van oordeel, dat de voorgestelde nieuwe artikelen *a* en *b*, in derzelver geheel, behouden dienen te blijven, wil men niet dit geheele wets-ontwerp uit zijn verband rukken.

Tegen de bepalingen zelve, in de bedoelde artikelen vervat, zijn ook eenige bedenkingen geopperd.

Het kan niet worden ontkend, dat het doen plaats hebben van de inschrijving voor de militie op het 19de jaar, met oogmerk om de ingeschrevenen dan reeds als tot de militie behoorende te beschouwen, in zeker opzigt de verpligtingen betrekkelijk de krijgsdienst zal vermeerderen, doch het is even waar dat het bezwaar in geenen deele kan opwegen tegen het zeer belangrijk en algemeen nuttig doel, hetwelk men in dezen op het oog heeft en in de memorie van toeliehting is opgegeven.

Tot verduidelijking van het nieuw artikel *c* wordt, ten gevolge van de hieromtrent gedane opmerking, voorgesteld, om de 3de alinea vóór de 2de te plaatsen en alzoo te lezen:

»De militie te land komt in gewone tijden jaar»lijks eenmaal te zamen, om, gedurende niet langer »dan zes weken, in den wapenhandel te worden ge»oefend. De Koning kan een deel door de wet te »bepalen doen zamenblijven.

»De ligting van het loopende jaar kan tot eerste »oefening hoogstens twaalf maanden onder de wape»nen gehouden worden."

Art. 10. De bedenkingen in het voorloopig verslag tegen art. 10 voorkomende zijn zeker gewigtig. Het is intusschen volstrekt noodzakelijk, dat de grondwet bepaaldelijk de *verpligting* der inwoners tot het ontvangen van inkwartiering aanneme, opdat de quaestie daarover nimmer meer kan geopperd worden. Men wil tevens gaarne erkennen, dat het in het algemeen wenschelijk en nuttig, en in het bijzonder in verband tot art. 168 der grondwet van 1840 (waarvan de strekking in het wets-ontwerp tot herziening der grondwet no. V is overgenomen) als een vereischte kan worden beschouwd, dat de verpligting der inwoners en der gemeenten, waarvan hier sprake is, behoorlijk worde geregeld.

De navolgende nieuwe redactie wordt alzoo door de regering voorgesteld:

»Al de kosten voor de legers van het rijk worden »uit 's lands kas voldaan.

»De inkwartieringen en het onderhoud van het »krijgsvolk, de transporten en leverantiën van wel»ken aard ook voor 's Konings legers of vestingen »gevorderd, kunnen niet dan tegen schadeloosstelling »op den voet in de reglementen bepaald, ten laste »van één of meer inwoners of gemeenten worden »gebragt.

»De uitzonderingen voor tijden van oorlog regelt »de wet."

ONTWERP VAN WET No. IX.

Art. 2. De aanmerkingen op dit artikel gemaakt moeten vervallen, wanneer men opmerkt:

1o. dat tusschen dit artikel en art. 213 der grondwet alleen dit onderscheid bestaat, dat in het laatste voorkomen de woorden: *van het koningrijk*, welke in het eerste zijn weggelaten, om de eenvoudige reden in de memorie van toelichting vermeld;

2o. dat, bij het bezigen der uitdrukkingen: *alles wat betreft den waterstaat*, *de wegen en bruggen daaronder begrepen*, geenszins is getreden in eene specificatie; maar integendeel alles wat tot den waterstaat geacht kan worden te behooren, zonder eenige uitzondering toe te laten, bijeen is genomen en gezorgd dat geene vrijheid wierd gelaten om de wegen en bruggen daarvan uit te zonderen, die, bij strenge opvatting en uitlegging der woorden, anders welligt zouden kunnen worden beweerd in die benaming niet te zijn begrepen;

3o. dat de algemeenheid van dit artikel, gevoegd bij het eerste der beide artikelen, voorgedragen in art. 3 dezer wet, buiten allen twijfel stelt:

a. dat het de bedoeling dezer voordragt is, niets van hetgeen tot den waterstaat, in den ruimsten zin aan dat woord toegekend, kan geacht worden te behooren, uit te sluiten, noch van het oppertoezigt des Konings, in het eerste dezer beide artikelen vermeld, noch van de regeling der wet in het laatste dezer beide artikelen gevorderd;

b. dat men het aan deze wet wil hebben overgelaten het bestuur over dien waterstaat zoodanig te verdeelen en daarin op zoodanige wijze te voorzien, als de wetgever het meest raadzaam zal oordeelen.

Art. 3, *a.* Op de beide vragen hier gedaan wordt geantwoord:

op de eerste, dat die te maken wet òf zelve straffen zal bedreigen òf de strafbepalingen van het Wetboek van Strafregt zal inroepen, of het bedreigen der straffen aan de Provinciale Staten zal overlaten; doch dat die bevoegdheid aan de heemraadschappen, dijk- en polderbesturen even weinig kan worden toegekend, als het hun moet worden opgedragen, zelve nieuwe reglementen te maken;

en op de 2de, dat *bestuur* van *toezigt* verschilt; — maar niets zal beletten om beide aan dezelfde autoriteit op te dragen, wanneer, en voor zooverre dat raadzaam zal worden geoordeeld.

Art. 3, *b.* De eerste van de alhier gemaakte bedenkingen wordt opgeheven, door de woorden: *deze waterschappen*, in den voorlaatsten regel van dit artikel, te vervangen door de woorden: *de besturen dezer waterschappen*, enz.

Op de vraag, in de tweede plaats met betrekking tot dit artikel geopperd, wordt geantwoord, dat het oppertoezigt des Konings zich uitstrekt over alles, wat den waterstaat betreft, — het toezigt der Staten daarentegen is beperkt tot de voorwerpen in art 3 *b* vermeld.

In de derde plaats wordt te kennen gegeven, dat de bevoegdheid, in art. 3 *b* aan de Staten verleend, om de bestaande inrigtingen en reglementen der waterschappen, in overeenstemming met de bepalingen der wet, en onder goedkeuring des Konings, te veranderen, onbeperkt is, en geenszins uitsluit de bevoegdheid, om geheel nieuwe, en algemeen in de provincie werkende, veranderingen van dien aard te maken. De regering acht dit zelfs zeer wenschelijk.

Dit alles was in de memorie van toelichting reeds aangeduid.

Art. 4. Ter te-gemoet-koming in het bezwaar, geopperd ten opzigte van het doen vervallen van art. 221 der grondwet, wordt dat artikel ten overvloede weder opgenomen en daartoe de vermelding van art 221 in dit 4de artikel opgeheven.

Dat artikel zal gewijzigd luiden: *De Staten hebben het toezigt over alle verveeningen*, *ontgrondingen*, *indijkingen*, *droogmakerijen*, *mijnwerken en steengroeven binnen hunne provincie*, *behoudens de bevoegdheid des Konings*, *om het onmiddellijk toezigt*, *daarover te voeren*, *aan anderen op te dragen.*

De onderwerpen, in het slot van het voorloopig verslag, betrekkelijk dit ontwerp van wet vermeld, leveren stof op voor de gewone wetgeving, niet voor de grondwet.

ONTWERP VAN WET No. X.

Na het bij de algemeene beschouwingen ten aanzien van het onderwijs aangevoerde, en na daar te hebben toegegeven eene bijvoeging in art 2 waardoor aan een belangrijken wensch der Kamer wordt voldaan, kan de regering geen verdere wijziging noodzakelijk oordeelen. Zij meent dat alle verdere opgeworpene bezwaren voortvloeijen uit een verkeerd begrip der woorden: *met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen.* Deze woorden beteekenen toch in de daad niets anders dan, behoudens den eerbied, welken men aan ieders godsdienstige begrippen verschuldigd is. Geschiedenis, zelfs kerkelijke geschiedenis kan geleerd worden, zonder den eerbied uit het oog te verliezen, welken men aan andersdenkenden verschuldigd is.

Het voorschrift hier gegeven strekt alleen om van de openbare scholen te weren datgene, wat men theologische twist noemt.

Het spreekt van zelf, dat men bij de instelling van het openbaar onderwijs er op bedacht zal moeten zijn, hetzelve zoo goed en grondig mogelijk in te rigten, ten einde alle belanghebbenden te bewegen daarvan gebruik te maken en de concurrentie met de vrije scholen te kunnen volhouden.

Hoe dit zal moeten geschieden zal de ondervinding genoegzaam leeren, maar dit stelt de regering vast, dat het best, ja het eenig middel om de openbare scholen te doen bloeijen, daarin bestaat om op die scholen eenen onbepaalden eerbied voor alle godsdienstige begrippen te bewaren en in te prenten, en het is daarom dat dat denkbeeld is uitgedrukt.

Zóó de wet verstaande, sluit zij dan ook niet uit afzonderlijke theologische leerscholen. Want hoezeer daar bepaalde begrippen worden onderwezen en behandeld, mag er toch ook wel de eerbied voor het gevoelen van andersdenkenden bewaard blijven.

Eene bijzondere bepaling omtrent de noodzakelijkheid dat de lagere onderwijzers Nederlanders zouden moeten zijn, acht men niet noodzakelijk.

Het vereischte van bekwaamheid, hetwelk, bij den lageren onderwijzer, voornamelijk in de kennis van de taal bestaat, zal wel als van zelf bijna alle vreemdelingen moeten doen uitsluiten.

Om voorts, boven een onderzoek naar zedelijkheid en bekwaamheid, nog een ander onderzoek naar zoogenaamde geschiktheid in te stellen, zoude de deur open zetten aan volstrekte willekeur, vermits daaromtrent zoo vele gevoelens kunnen bestaan, als er beoordeelaars zullen zijn.

Ten aanzien van het armbestuur zal het wel zeker moeijelijk zijn eene voldoende wet te maken. Maar de drang der omstandigheden kan ligtelijk zoodanig worden, dat het hoogstnoodzakelijk is met eene wet tusschenbeiden te treden, en juist omdat dergelijke wet een uitvloeisel van den nood zijn kan, is het onraadzaam om in de grondwet de voorschriften er van aan bepaalde regelen of voorwaarden te verbinden.

ONTWERP VAN WET No. XI.

De regering heeft zoowel de algemeene beschouwingen, ten aanzien van dit ontwerp in het verslag opengelegd, als de bedenkingen, tegen bepaalde artikelen van hetzelve in het midden gebragt, in bijzonder ernstige overweging genomen. Zij heeft allezins het gewigt gevoeld van de gronden, door eene groote meerderheid aangevoerd voor de wenschelijkheid dat de herziening van bepalingen der grondwet in het vervolg niet te zeer worde bemoeijelijkt, en dat, behoudens hetgeen het hoogst belang der zaak noodwendig vordert, geene zoodanige vormen en kosten daartoe gevorderd worden, dat de zucht alleen om die te vermijden van eenige nuttige en noodige verandering in de grondwet, ten nadeele van wezenlijke belangen van den Staat, kan terughouden.

Zij gevoelde daarbij inzonderheid de bezwaren tegen de herhaalde ontbindingen der Kamers, en derzelver bijeenroeping in dubbelen getale.

Met het oog hierop en den wensch om toe te naderen tot de zienswijze der meerderheid in de Kamer, heeft de regering het ontwerp merkelijk bekort en de zaak op eenen eenvoudigeren voet geregeld.

Bij het thans aangeboden ontwerp zijn weggelaten de ten slotte van art. 1 van het oorsponkelijk ontwerp voorkomende woorden: *»alsmede tot bijvoeging »daarin van eenige nieuwe bepalingen."* Men hield ze voor overbodig, alzoo toch iedere bijvoeging tevens eene verandering in de grondwet oplevert.

Bij het eerste der beide nieuwe artikelen, welke nu ter vervanging van de artt. 2 tot en met 6 van het ontwerp worden voorgesteld, heeft men echter voor oogen blijven houden, hetgeen ook de meerderheid der Kamer, die zich tegen het ontwerp verklaarde, gewigtig en noodzakelijk keurde, dat tegen alle overijling en meer ligtvaardige verandering in de grondwet gewaakt moet worden, en dat daarvoor in deze bepalingen zelve een genoegzame waarborg moet worden gegeven. Dien waarborg gelooft men te vinden in het vorderen eener wet, welke verklaart dat er grond bestaat om eenig voorstel tot verandering der grondwet in overweging te nemen

De bepaling van de ontbinding der Kamers, *alvorens* tot de herziening worde overgegaan, diende te blijven bestaan. Die ontbinding toch is noodig, daar eene verandering in de grondwettige instellingen van het rijk wel tot die zaken zal mogen gerekend worden, die boven alle andere vorderen dat de wil des volks zich daaromtrent verklare, en men niet tegen dien wil zoodanige verandering tot stand brenge. Deze ontbinding versterkt tevens den waarborg tegen overhaasting, daar zij een aanmerkelijk tijdsverloop medebrengt tusschen de verklaring dat er grond bestaat tot verandering, en de beraadslagingen en eind-beslissing over die verandering zelve.

Was deze *eerste* ontbinding noodzakelijk, van eene volgende gelijk die in art. 6 van het oorspronkelijk ontwerp was voorgesteld, heeft men gemeend gerust te kunnen afzien. Ook voor het behoud der Kamers *in dubbelen getale* vindt men geene overwegende redenen, mits slechts het vorderen van twee derden der stemmen bewaard blijve, waarmede men zich blijkens het verslag wel schijnt te kunnen vereenigen.

ONTWERP VAN WET No. XII.

Ad art. 2. De twijfel van sommige leden, betreffende het behouden van het 1ste gedeelte der additionneele artikelen der grondwet, wordt niet gedeeld. Die bevoegdheid des Konings behoeft niet uitdrukkelijk te worden vermeld. Zonder het 2de gedeelte van datzelfde artikel, dat men wil weglaten, heeft die vermelding geene bijzondere beteekenis.

Ad addit. art. 2. De regering is van oordeel dat deze bepaling, als een door de billijkheid gevorderde maatregel van overgang, in de grondwet zelve moet worden opgenomen, dat het 1ste gedeelte van het voorgestelde artikel moet worden behouden, doch het laatste gedeelte aldus kan worden gewijzigd:

De bezoldiging, *verbonden aan eene nieuwe betrekking*, *na deze herziening aanvaard*, *strekt in mindering of ter opheffing van de vergoeding in de voorgaande zinsnede van dit artikel verleend.*

Door het woord *retributie* heeft men de reis- en verblijfkosten willen aanduiden, in art. 89 der grondwet aan de leden der Eerste Kamer toegelegd.

Ad add, art. 3. De 1ste dezer bedenkingen van *sommige* leden wordt in de Memorie van Toelichting wederlegd.

De woorden: »overeenkomstig *de nieuwe grond»wettige orde"* kunnen worden gemist: dit wordt zelfs verkieslijker geacht. Daarom worden zij uit dit artikel weggenomen.

Ad add. 4, *alinea* 1. Uit deze aanmerking mag de regering opmaken dat deze voorgestelde bepaling de goedkeuring der meerderheid wegdraagt. Overbodig kan zij tegenwoordig niet worden geacht even weinig aan hare noodzakelijk getwijfeld. Door de onderscheiding, in het artikel zelf opgenomen, en in de Memorie van Toelichting nader ontwikkeld, wordt hare regtmatigheid verdedigd. Die regtmatigheid wordt daardoor niet opgeheven, dat ook deze heerlijke regten vroeger en later voorwerpen zijn geweest van koop en verkoop. Ook daaruit kan thans

geene verpligting tot schadevergoeding worden afgeleid. De grondwetgever is vrij zoodanige regten te scheppen en te vernietigen.

In de memorie van toelichting is aangetoond dat het regt van collatie verschilt van den aard der heerlijke regten, hier bedoeld, en daarom door het eerste gedeelte van dit artikel niet wordt getroffen. De vermelding daarvan in de grondwet zelve, zou het begrip van deze bepaling wel verduisteren, niet verduidelijken, vermits nu de toepassing van het eerste gedeelte van dit artikel alleen mag worden gemaakt op de openbare betrekkingen, die van wege den staat, de provinciën of de gemeenten worden opgedragen en bekleed.

Ad alinea 2. Hetgeen met betrekking tot het 2de gedeelte van dit artikel staat aangeteekend, behoort tot het domein van den gewonen wetgever.

Ad add. Art 5 no. 1. Door de wet, *regelende het kiesregt* in no. 1 vermeld, wordt alleen beoogd die, welke de verkiezingen voor de Eerste en Tweede Kamer betreft.

De verkiezingen voor de Provinciale Staten worden door de provinciale wet, die voor de gemeente-besturen door de gemeentewet geregeld; beide onder no. 2 van dit artikel genoemd.

Wie als Nederlanders tot het uitoefenen der burgerschapsregten bevoegd zijn, zal door deze grondwet, in verband met het Burgerlijke Wetboek, voldoende worden geregeld. Men ziet geene noodzakelijkheid voor eene bijzondere wet, daaromtrent te maken.

De regering is van oordeel, dat het voordragen der overige wetten, voor de koloniën gevorderd, aan geene tijdstippen vooralsnog moet worden gebonden.

Ad art. 6. Dit nieuwe 6de artikel het gewijzigde 3de additionele artikel, der grondwet bevattende, is onmisbaar gekeurd.

VOORLOOPIG KIESREGLEMENT.

Na de aandachtige overweging van de algemeene aanmerking, aan het hoofd der beoordeeling van het voorgedragen kies-reglement geplaatst, is het der regering voorgekomen, dat de Tweede Kamer volledig toestemt:

1o. dat, na het aannemen dezer gewijzigde grondwet, de dan afgeschafte voorschriften der thans bestaande grondwet, betreffende de verkiezing der Eerste en der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, niet kunnen worden gebezigd tot het verkiezen der nieuwe Kamers.

2o. dat het maken eener nieuwe kieswet voor de benoeming der leden van die beide Kamers (of van de Tweede derzelven) na het aannemen der gewijzigde grondwet, niet wel aan de thans nog bestaande maar dan vervallene vertegenwoordiging met den Koning kan worden opgedragen.

3o. dat de tijd en gelegenheid, om voor het oogenblik eene volledige kieswet te verkrijgen, ontbreken.

De regering acht het buiten kijf te zijn, dat de lastbrief van de tegenwoordige Kamers vervalt met het sloopen der grondzuilen, waarop die geheele vertegenwoordiging rust.

Alleen bijkomende redenen van voorzigtigheid en belang konden haar, schier hares ondanks nopen, om die vertegenwoordiging alleen voor buitengewone voorvallen beschikbaar te houden, tot dat de nieuwe vertegenwoordiging zal kunnen optreden. Deze maatregel duldt geene uitbreiding.

Er moet dus dadelijk, na het aannemen der gewijzigde grondwet, met den meesten spoed worden gezorgd voor de verkiezing der nieuwe Kamers, opdat deze op den te bepalen tijd bijeen kunnen komen, en zich zoodra mogelijk bezig houden met het vaststellen eener kieswet voor de toekomst.

Voor het oogenblik en tot hare verkiezing is deze onverkrijgbaar.

Er blijft in dit bijzonder geval niets anders overig, dan zich uit den nood te redden, zoo goed men kan; en zich daartoe te behelpen met de middelen over welke men kan beschikken.

Deze middelen zijn geene andere dan de bestaande kiesreglementen, en of de bestaande stemgeregtigden of de bestaande verkiesbaren; want evenzeer als de tijd ontbreekt om eene nieuwe kieswet te maken, ontbreekt ook de tijd, om na het scheppen van nieuwe kiezers door dit voorloopig reglement, de lijsten derzelve in het geheele rijk te doen opmaken, zuiveren en vaststellen. Alleen blijft alzoo de keuze overig tusschen de stemgeregtigden en de verkiesbaren, en waarom men bij het voorstellen van dit kiesreglement de laatste boven de eerste heeft gekozen, is in de begeleidende memorie van toelichting gezegd.

In diezelfde memorie is volledig erkend dat daarop vele en gegronde aanmerkingen kunnen worden gemaakt, en dat dit voorgestelde veel te wenschen overig laat. De regering meende dat dit hier voor verschooning moest gelden en tevens dat het gebrek aan tijd, gelegenheid en middelen om iets beters te verkrijgen, met het voorgestelde genoegen moest doen nemen.

Men zal zich, zoo de regering meent, hiermede te eerder kunnen bevredigen, wanneer men bedenkt tot welke hulpmiddelen men vroeger al zijne toevlugt heeft moeten nemen, om zich uit soortgelijke moeijelijkheden bij overgang te redden. Men denke aan de vergadering van notabelen die op den 29sten maart 1814 over het aannemen of verwerpen der grondwet van 1814 heeft beslist. Men brenge zich de wijze te binnen op welke de grondwet van 1815 is aangenomen, of aangenomen is verklaard. Men herleze het slot van het thans nog bestaande 1ste additionele artikel der grondwet, en herinnere zich, dat de eerste leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal van het koningrijk der Nederlanden, alle door den Koning zijn benoemd; — en dan zal men wel willen toestemmen, dat het beter is, zich met dit kiesreglement voor eene enkele maal, of misschien daar te boven nog voor eene andere (zoo dit tegen verwachting en waarschijnlijkheid noodig mogt worden) te behelpen, dan in nog meer buitengewone reddingsmiddelen eene uitkomst te zoeken.

Eerst de wijziging der grondwet tot stand te brengen, en dan eene wet tot uitvoering der bij de grondwet aangenomene beginselen voor te dragen, is onuitvoerlijk, vermits men dan de vertegenwoordigers zou missen, aan welke men die voordragt zoude kunnen doen, aangezien de tegenwoordige Kamers, na de aanneming der gewijzigde grondwet, daartoe niet bevoegd kunnen worden geacht.

De regering moet daarom volharden bij haar verlangen, om het voorloopige kiesreglement, door haar voorgesteld, na het aanbrengen van eenige belangrijke wijzigingen te zien aannemen.

Op de eerste der meer bijzondere, maar toch ook algemeene aanmerkingen op dit reglement, bij het Verslag gemaakt, meent de regering te mogen antwoorden dat het *zieltental* bij art. 3 van het wetsontwerp no. III is aangenomen ter bepaling van het getal vertegenwoordigers des volks; en dat dit zelfde ook in artt. 12 en 13 van dit reglement wordt aangenomen: — doch dat, volgens dat zelfde art. 3, ontwerp no. III, het getal kiezers niet door het zieltental, maar door den census wordt bepaald; hetzelfde beginsel ligt ten grondslage van art. 2 van dit reglement. Er is dus geen strijd, maar overeenstemming tusschen de voorgestelde wijziging der grondwet en dit voorgestelde voorloopige kiesreglement.

Deze onderscheiding tusschen den grondslag van het getal der vertegenwoordigers en den grondslag van het getal der kiezers schijnt bij deze opmerking uit het oog te zijn verloren en daaruit deze dwaling te zijn geboren.

Het gevoelen, dat het getal der vertegenwoordigers zou moeten worden bepaald, niet in evenredigheid van het getal der bevolking, maar in evenredigheid van het getal stemgeregtigden, d. i. den vereischten census betalende kiezers, en dat niet de ingezetenen, maar de kiezers in hoofd-kiesdistricten zouden moeten worden verdeeld, is nieuw en bij de wijziging dezer grondwet niet aangenomen. Dat denkbeeld kan daarom in dit kiesreglement niet worden overgenomen.

De ongelijkheid, die, ten gevolge van het beginsel in art. 2 van dit reglement aanvankelijk aangenomen, tusschen de verkiesbaren in de steden en ten platten lande bestaat, kan niet worden ontkend. Zij was het hoofdgebrek van dit gekozen hulpmiddel. Zij kan niet worden weggenomen, dan door eene geheel nieuwe soort van kiezers te scheppen; waartoe, volgens het boven gezegde, geene mogelijkheid bestaat, of door, in plaats van de verkiesbaren, de stemgeregtigden, zoo in de steden als ten platten lande, tot deze verkiezing te roepen.

Ook dan nog zal de gelijkheid niet volkomen hersteld, maar de ongelijkheid aanmerkelijk verminderd zijn. De regering heeft in hare memorie van toelichting op dit ontwerp van wet de reden blootgelegd, waarom zij niet dadelijk deze stemgeregtigden tot het meergenoemde einde heeft gekozen. Die stemgeregtigden toch betalen thans eenen zeer lagen census, veel lager dan die later bij de gewijzigde grondwet zal worden gevorderd, te laag, naar het oordeel der regering, om in den regel tot grondslag der stemgeregtigdheid te worden aangenomen.

Door deze stemgeregtigden dus nu te roepen, zou de regering voor het oogenblik een stelsel omhelzen, dat zij als regel afkeurt, en ten gevolge daarvan aan zeer vele ingezetenen van dit rijk voor het oogenblik een regt te genieten geven, dat hun later door de in te voeren grondwetsbepaling zal worden ontzegd.

Dat een en ander kwam der regering niet wenschelijk voor en daarom nam zij hare toevlugt tot de verkiesbaren.

Deze keuze heeft bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal algemeene afkeuring weggedragen en buiten die Kamer groot misnoegen verwekt.

De regering acht zich verpligt, beide op te heffen, en daartoe de gedane keuze te laten varen.

Zij heeft daarna in overweging genomen de *verkiesbaren* in de steden, en de *stemgeregtigden* ten platten lande, tot de verlangde keuze te roepen, maar ook daaruit heeft zij bij de becijfering groote ongelijkheid zien voortvloeijen, en wel tot aanmerkelijk nadeel der ingezetenen van de steden.

Er bleef toen niets anders overig, dan af te dalen tot de stemgeregtigden, zoowel in de steden als ten platten lande.

Daartoe heeft de regering besloten, en de voordragt daarvan opgenomen in art. 2 van het nieuw gewijzigd kiesreglement, vertrouwende dat de vertegenwoordiging daaraan hare goedkeuring zal gelieven te schenken.

Ter aanbeveling daarvan in de bestaande omstandigheden, merkt zij op, dat deze te kiezen Tweede Kamer zal worden geroepen, om de kieswetten en andere wetten, ter invoering en toepassing van de hoofdbeginselen dezer gewijzigde grondwet gevorderd, te helpen vaststellen, en eene ruimere deelneming daaraan langs dezen weg aan het volk gegeven, niet verwerpelijk mag worden geacht.

De tweede meer bijzondere, maar toch ook algemeene aanmerking op dit reglement gemaakt, betreft vier punten:

I. Men verlangt hoofd-kiesdistricten van 45,000 in plaats van 90,000 zielen; daaraan zal worden voldaan.

II. Men verlangt keuzen bij *volstrekte*, niet bij *betrekkelijke* meerderheid.

Daaraan kan niet worden voldaan, omdat er dan moeijelijk een einde aan het kiezen en herkiezen zou worden gevonden, daaruit veel tijdverlies en verwarringen zouden voortspruiten, en de uitoefening van het kiesregt daardoor een last zou worden.

III. Men meent dat de voorgedragen bepalingen zeer *onvolledig* zijn.

Die hier een *volledig* kiesreglement verlangt tot in de nietigste kleinigheden afdalende, en aan de uitvoerders volstrekt niets overlatende, zal zeer zeker door het voorgedragene niet worden bevredigd.

De regering meent dat daaraan voor een behulp, en in een stuk, dat maar eene enkele maal moet werken, geene behoefte is, maar dat men kan volstaan met de hoofdpunten, op welke het aankomt, vast te stellen en daardoor de hoofdzaak zelve zorgvuldig te regelen, om de bijkomende kleinigheden der uitvoering aan de uitvoerders voor ditmaal over te laten onder het toezigt evenwel en het bestuur der Gedeputeerde Staten.

Er kunnen dan zeer zeker vragen bij menigte worden geopperd, maar die vragen zullen ook even gereede beantwoording vinden, en al luidden dan ook die antwoorden op de verschillende plaatsen verschillend: de hoofdzaak zou er voor eene enkele maal niet door worden benadeeld.

IV. Uit het 14de en 26ste der aanvankelijk voorgestelde artikelen van dit kiesreglement heeft men gemeend te mogen opmaken dat het de bedoeling der regering is, aan de Gedeputeerde Staten de magt op te dragen, om niet alleen alle voorkomende geschillen omtrent de stembriefjes te beslissen, maar ook in het algemeen, alle onvolledigheden in het kiesreglement aan te vullen, en alle zwarigheden op te heffen.

Dit is werkelijk het geval, en om dit nog duidelijker te maken, zullen aan het daartoe betrekkelijke artikel ten slotte nog eenige woorden worden toegevoegd.

Behalve de groote wijziging welke het voorgestelde kiesreglement heeft ondergaan, door de verlangde keuze niet meer aan de *verkiesbaren*, maar aan de *stemgeregtigden* in de steden en ten platten lande op te dragen, is er nog eene andere groote verandering in datzelfde kiesreglement gemaakt, door eene veranderde verkiezing van de leden der Eerste Kamer voor te stellen.

Deze laatste verandering hangt te zamen met de wijziging, welke art. 4 van het wets-ontwerp no. III heeft ondergaan, en de verkiezing der leden van de Eerste Kamer aan de Provinciale Staten opgedragen, na die wijziging in de grondwet gebragt, kon deze verkiezing van de leden van de Eerste Kamer bij het voorgedragen kiesreglement voorgesteld, niet meer aannemelijk worden gekeurd.

Het meest overeenkomstig met de voormelde wijziging der grondwet zelve zoude zijn, de verkiezing der nieuwe Eerste Kamer reeds dadelijk aan de Staten der provinciën op te dragen.

Daartoe heeft de regering evenwel gemeend niet te moeten besluiten en wel voornamelijk, omdat de tegenwoordige Staten der provinciën, door standen gekozen, geacht moeten worden uit andere bestanddeelen te zijn zamengesteld, dan die later zullen worden gevorderd, en nu reeds worden vereischt voor de verkiezing eener Eerste Kamer, en ook omdat die verkiezing der Eerste Kamer aan de bestaande Provinciale Staten opgedragen, te veel zoude afsteken bij de verkiezing van de leden der Tweede Kamer voor ditmaal aan de stemgeregtigden, zoo in de steden als ten platten lande toevertrouwd.

De regering is daarom op het denkbeeld gekomen om bij dezen overgang en voor ditmaal de verkiezing van een ruim getal candidaten voor het lidmaatschap der Eerste Kamer, aan dezelfde kiezers te gunnen, die geroepen worden om de leden der Tweede Kamer te kiezen en de benoeming van 39 leden der Eerste Kamer, uit het getal van 136 candidaten door dat middel verkregen, aan den Koning op te dragen.

Hetgeen dan aan de eene zijde te democratisch geacht kan worden in dat middel te zijn gelegen, kan aan de andere zijde worden opgewogen door de keuze des Konings.

De personen die langs dezen weg tot candidaten kunnen worden voorgesteld, moeten de vereischten bezitten bij de gewijzigde grondwet zelve voor het lidmaatschap der Eerste Kamer gevorderd. Het getal van 136 daardoor te verkrijgen is ruim genoeg *en* om stof voor eene goede keuze op te leveren, *en* om het voor hem die voorbij is gegaan niet onaangenaam te maken, dat de benoeming hem niet ten deel viel.

(*Vervolg en slot hierna.*)

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.

A°. 1848. ZATURDAG, 5 AUGUSTUS.

HAAGSCHE BERIGTEN.

BIJBLAD TOT DE ARNHEMSCHE COURANT.

Dit **BIJBLAD** tot de *Arnhemsche Courant* komt driemaal 's weeks, des DINSDAGS, DONDERDAGS en ZATURDAGS, te 's Gravenhage in het licht, [illegible] meer als de gebeurtenissen mogten vorderen. De aan de uitgevers van het **BIJBLAD** toegezonden stukken zullen, zoo de plaatsing niet spoed schijnt te [illegible], aan de hoofd-redactie te Arnhem toegezonden worden.

Voor de geabonneerden op de *Arnhemsche Courant* zal het **BIJBLAD** verkrijgbaar zijn tegen *f* 2.50 in de drie maanden met *f* 0.40 verhooging voor die niet in 's Gravenhage gevestigd zijn en aan wie het vrachtvrij zal worden toegezonden. Voor de niet geabonneerden kan de prijs niet minder zijn dan *f* 3.00, de verhooging voor vrachtvrije toezending blijft dezelfde.

Afzonderlijke nummers zijn voor *f* 0.10 te bekomen. Advertentiën worden behalve betaling van het zegel geplaatst tegen dezelfde voorwaarden als in de *Arnhemsche Courant*, van één tot vijf regels *f* 1.00, en voor elken regel daarenboven 20 cents.

Het ministerieël rapport.

Het rapport van den heer *Donker-Curtius* bevreemdt ons niet.

Het slot daarvan toont, wat wij altijd ten zijnen aanzien hebben vooruitgezet, dat de heer *Donker* was een loijaal man, die niet zich zelven alleen zocht. Zijn eerlijk verzoek, ontslagen te worden zonder vergoeding voor gedane opoffering, is zeker dat, wat men in dien stand behoort te doen, maar zeker ook alleen dat, wat *hij kon* doen: titelzucht *kent hij* niet en pensioen vragen *kan hij* niet. — Zulke dingen zijn goed voor menschen van anderen stempel.

De inhoud van dat rapport overigens bevreemdt even weinig.

Indien de heer *Donker* kracht genoeg in zich zelf had gevonden, hij zou voor zoo ligten aanstoot niet zijn geweken. — Zijne hoop is teleurgesteld. Maar hij, die de partij des behouds niet mede *kon* hebben, en die van ruimeren vooruitgang van zich stootte, hoe kon hij op medewerking van beiden rekenen?

In plaats van eene krachtige partij te verzamelen en bijeen te houden, wordt hij allengs zwakker, en wil aftreden nu een ligchaam, gevormd door de van het kussen gevallen partij, met eene geringe meerderheid twee wetsontwerpen van ondergeschikt belang verwerpt!

In plaats van de kracht van projectie te bevatten, die de aanstoot van buiten in Maart aan de zaken gegeven had, is die gebroken door deeling van vereenigde elementen van vooruitgang, en nutteloos gelaten uitloopen door den tijd te verliezen in ministeriële combinatien. Hoe kon de heer *Donker* gelooven, dat altijd kracht genoeg blijven zou, om van het verouderd standpunt tot een hooger op te kunnen gaan? In Maart was er voldoende, om het dubbel, het vierdubbel te doen van wat nu reeds uiterst moeijelijk te verkrijgen is.

Maar waarom, wat zaam was gebragt door de omstandigheden, gescheiden? den tijd in onvruchtbare werkzaamheden gesleten?

Men beschuldige nu niet de tegenpartijen, als eigen kracht ontbrak, om ze het hoofd te kunnen bieden. Men beklage zich niet zoo men zich te zwak voelt het roer te houden in de streek, die men bepaald heeft. Of heeft de heer *Donker* geloofd geen tegenkanting te zullen vinden? Heeft hij gemeend, dat *hij* zonder oppositie zou regeren? Of heeft hij verlangd, dat men nu, om zijne denkbeelden, andere denkbeelden «op het altaar des vaderlands» ten offer brengen zoude?

De toestand des lands is hagchelijk. De toekomst is hagchelijker dan in Maart. Daarom heeft het mannen noodig, die kracht en vastheid genoeg hebben, om het schip te sturen in den strijd van den vloed van hervorming en den landwind des behouds.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 4 Augustus.

Z. Exc. de tijdelijke minister van justitie is gisteren en heden nog op zijn ministerie werkzaam geweest.

Men wil weten, dat er waarschijnlijk tot na de terugkomst van den minister *Lightenvelt* uit Maastricht, die weldra verwacht wordt, geene beslissing zal worden genomen, ten aanzien van het door den heer *Donker Curtius* gevraagde ontslag als minister.

— Niettegenstaande de pogingen, die van verschillende zijden zijn en worden aangewend, om den heer *Donker Curtius* van besluit te doen veranderen, zijn dezelve tot hiertoe vruchteloos gebleven en het schijnt, dat die heer blijft volharden bij zijn besluit, om af te treden als tijdelijk minister van justitie.

— Men schrijft uit Amsterdam: «Ook onze hoofdstad heeft gemeend niet stil te moeten blijven zitten bij het bedroevende schouwspel, hetwelk thans onze Eerste Kamer der Staten-Generaal oplevert. Het volgende adres, met een aantal onderteekeningen van achtenswaardige ingezetenen voorzien, is reeds heden aan den koning verzonden:

«SIRE! De ondergeteekenden naderen vrijmoedig den Troon van U. M. met het ernstig verzoek, om het door den tijdelijken minister van justitie aangeboden ontslag niet aan te nemen, en daarop zoodanig te beschikken, dat hij voortdurend tot welzijn van Uwer Maj. huis en tot heil des volks moge kunnen blijven arbeiden.

«Beiden, wij zeggen het met volle overtuiging, Sire, zouden, door het aannemen van dat ontslag, aan het wankelen worden gebragt en eenen terugkeer doen onderstellen tot een stelsel, waarvan de onhoudbaarheid in deze dagen zoo overtuigend is gebleken.

«En toch is er, Sire, zonder alles op het spel te zetten, geen terugkeer mogelijk. Wij hebben een koninklijk woord en Uwe Maj. zal den man, die voor allen geroepen werd, om dat woord te volbrengen, weten te handhaven op de plaats, die hij zich in het vertrouwen des volks heeft verworven.»

— In de zitting der Eerste Kamer van verleden Zaturdag is, zegt de *Haarlemsche Courant*, *niet* de baron *de Liedel de Well*, maar de graaf *van der Goltz* afwezig geweest. De laatstgenoemde is reeds sedert een geruimen tijd door ziekte verhinderd geworden de vergadering bij te wonen.

— De *Rotterdamsche Courant* wil weten, dat de heer *van Akerlaken* in de Eerste Kamer gestemd heeft *voor* het wetsontwerp nopens het personeel der hoven. Ook gewaagt zij van een gerucht, dat men in dit bijzonder geval, niet vreemd zou zijn aan het denkbeeld, om, bij wijze van uitzondering, de discussie en stemming bij de Eerste Kamer openbaar te maken.

— De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben gisteren morgen het nader onderzoek aangevangen over de twaalf ontwerpen van wet, strekkende tot herziening der Grondwet. Dit nader onderzoek zal heden worden voortgezet.

— Thans ziet alhier de *vierde* aflevering het licht der *Handelingen over de herziening der Grondwet*, 1847 — 48. Dit werk houdt volledig in al hetgeen er nopens dat belangrijk onderwerp tusschen de Regering en de Staten-Generaal voorvalt. Deze laatste aflevering bevat, onder anderen, in zijn geheel: het *voorloopig verslag van de commissie van rapporteurs* over de wets-ontwerpen tot herziening der Grondwet. Daarin wordt voorts een aanvang gemaakt met de mededeeling der officiële stukken, in en buiten de Kamer gewisseld, betrekkelijk *de aangelegenheden van Limburg*.

— De tijdelijke minister van financien heeft, ten aanzien van de 206de loterij, bekend gemaakt, dat zij bestaan zal uit twintig duizend loten, tien duizend prijzen en twee premien, en dat de collecte voor deze loterij zal geopend worden op Maandag, den 28 Augustus 1848 en worden gesloten op Zaturdag, den 9 September daaraanvolgende.

— In de residentie is aangekomen, en aan het *Hôtel de l'Europe* afgestapt, de heer *Hora Siccama*, directeur van finantien van Neêrlands Indiën, komende van Batavia.

— In de residentie is aangekomen, en aan *'t Hôtel den Ouden Doelen* afgestapt, de heer *Eugène Poujarde*, consul-generaal van de Fransche republiek te Antwerpen, komende van daar.

— Uit Utrecht schrijft men van den 3 dezer, dat dien dag een detachement van 45 manschappen van daar naar Maastricht is vertrokken.

— Uit Gorinchem wordt van den 2 dezer geschreven: «In het laatst dezer week wordt alhier verwacht de generaal-majoor *Steenberghe*, tot het doen eener inspectie van het materieel der artillerie, terwijl het alhier in bezetting liggende 3de batt. van het 1ste reg. infanterie, gekommandeerd door den majoor *Munnich*, door den mede alhier verwacht wordende generaal-majoor *de Burt*, zal worden in oogenschouw genomen.»

— Den 29 Julij vertrok van Zwolle per scheepsgelegenheid een gezelschap van 56 landverhuizers, uit de omgelegene dorpen, naar Rotterdam, om van daar de reis naar Noord-Amerika te aanvaarden; men berekent, dat deze lieden een kapitaal van *f* 50,000 medevoeren.

— Men heeft te Groningen opgemerkt, dat Zondag avond ll. een buitengewoon groot aantal witte vlinders in en bij die stad hebben gevlogen, welke hunne rigting namen van het noorden naar het zuiden. Zij behooren tot de soort van het groot Europeesch witje, *Papilio (Pieris) Brassicae*.

— De vereeniging voor de Nederlandsche *Flora* zal dit jaar hare algemeene vergadering houden op Vrijdag, den 25 Augustus, te Velsen, bij Haarlem.

— Het genootschap voor leeraren van de Ned. gymnasien hield Zaturdag ll. te Amsterdam zijne 18de algemeene vergadering, onder voorzitting van den heer *W. H. D. Suringar*, die de vergadering met eene korte aanspraak opende, en daarbij het verlies betreurde van een verdienstelijk lid, den heer *J. J. Koning*, die gedurende vele jaren het secretariaat had waargenomen. De heer *D. J. Veegens*, die het verslag deed van het merkwaardige, dat in het afgeloopen jaar voor het genootschap was voorgevallen, schetste daarna in korte trekken de verdiensten van zijnen te vroeg ontslapen ambtgenoot. De heer *J. H. Nieuwveen* werd met algemeene stemmen tot secretaris benoemd, terwijl de heer *Suringar* zich de keuze van voorzitter voor het volgende jaar liet welgevallen. Na de beraadslaging over vele belangrijke punten, werd eene Latijnsche verhandeling: *de Aristophane comico*, van den heer *N. J. B. Kappeyne van de Copello*, voorgelezen, die echter zelf de bijeenkomst niet had kunnen bijwonen. De heer *Suringar* besloot de vergadering met eene belangrijke mededeeling omtrent de inrigting van het stedelijk gymnasium te Leiden, welke tot levendige discussien aanleiding gaf.

— Het voorloopig programma voor het eeuwfeest der stichting van den dom te Keulen, welke op den 14 Augustus 1248 aldaar heeft plaats gehad, is thans bekend geworden. Den eersten dag (den 14 Augustus), des namiddags ten 3 ure, groote plegtige optogt van de leden der vereeniging en afhaling van den Aartsbisschop en der overige aanwezige prelaten, naar den dom, waar de trein zich op het ruime plein voor het westelijk portaal zal plaatsen. Gezang; Psalm 121. Overgave van de nieuw gebouwde gedeelten van den dom aan den Aartsbisschop, door den chef van den dombouw. Intogt in den dom en ontblooting der door Koning *Lodewijk* geschonken vensters, onder Gezang, Psalm 83. Redevoering van den Aartsbisschop. Feestcantate en uitdeeling van den Aartsbisschoppelijken zegen.

Tweede dag (den 15 Augustus). De consecratie begint des morgens ten 7 ure. Gedurende de ceremonien blijft de dom gesloten, en de rondom geplaatste scholen en godsdienstige corporatiën wisselen af met gebed en gezang. Nadat de dom omstreeks ten 10 ure geopend is, begint de redevoering van den aartsbisschop; daarna volgt eene plegtige mis en ten slotte het *Te Deum*, dat door de menigte, bij afwisseling met het orchest, gezongen wordt. Ten 4 ure des namiddags feestmaaltijd op den Gurzenich, en des avonds algemeene verlichting der stad.

Derde dag (den 16 Augustus). De hoofdvergadering der leden van de vereeniging wordt geopend door eene plegtige mis in den dom. Van daar begeeft zich de trein, den dom omgaande, naar het feestelijk versierde Frankenplein. Uitvoering van toepasselijke gezangen en muzijkstukken. De president der vereeniging doet verslag over de laatste drie jaren. Verkiezing van 14 nieuwe leden in het bestuur. Uitdeeling van prijzen aan de beste steenhouwers. Des avonds bal op den Gurzenich.

De commissie heeft deputatien gezonden aan den Koning van Pruissen, aan den aartshertog *Johann*, aan de Duitsche nationale vergadering, aan den Koning *Lodewijk* van Beijeren en aan den Koning *Maximiliaan* van Beijeren, ten einde hun de schriftelijke uitnoodiging ter bijwoning van het feest, in persoon aan te bieden.

Reeds vroeger was door de vereeniging voor den dombouw een adres aan den Paus gezonden, waarbij haar wensch werd te kennen gegeven, dat Z. H. dit feest der inwijding door Zijne tegenwoordigheid mogt komen verhoogen.

Bij gelegenheid van dit zesde eeuwfeest is door den beroemden stempelsnijder *J. Wiener*, te Brussel, eene fraaije medaille vervaardigd. Zij is twee rijnlandsche duimen in middellijn dik, en vertoont op de voorzijde een perspectief gezigt der zuidzijde van den Dom, gelijk die thans is. Het omschrift luidt: «Jubelfeest, den 14 Augustus 1848, der eerste steenlegging voor den Dom te Keulen, den 14 Augustus 1248,» met de eenvoudige legende: «Onze vreugde»? in de bovenste ruimte, onder de afbeelding, geschiedkundige herinneringen: «Inwijding van het hooge koor den 27 September 1322.» Dikwijls afgebroken voortbouw tot ongeveer 1500. Geheele stilstand tot de tweede grondsteenlegging den 4 September 1842, door *Frederik Willem IV*, Koning van Pruissen.» De keerzijde vertoont een perspectief gezigt der zuidzijde van den Dom, zoo als die zal zijn bij hare voltooijing, volgens het plan van den dombouwmeester *F. C. Zwirner*. Het omschrift luidt: «Onze hoop.» Niettegenstaande de kleinheid der voorstellingen, heeft de kunstenaar ze in hare verhouding zóó juist en schilderachtig behandeld, dat zelfs de versierselen, de spitszuilen, loofwerken, enz. zeer duidelijk te onderscheiden zijn, en de beide afbeeldingen ware kunststukken uitmaken. Deze medaille kost in brons 1 Thlr. 20 Sgr., in zilver 10 Thlr.

LIMBURGSCHE ZAKEN.

Het *Journal du Limbourg* deelt het volgende antwoord mede van den tijdelijken minister van binnenlandsche zaken, op een adres, door den stedelijken raad van Maastricht, den 25 Julij ll., aan Z. M. den Koning ingezonden:

«Aan den raad der stad Maastricht.

's Gravenhage, den 29 Julij 1848.

De koning heeft mij, bij beschikking van den 28 dezer, Litt. F

25, gemagtigd, om aan U Edel Achtb., ten gevolge van derzelver adres van den 25 dezer, te kennen te geven:

Dat de inzigten, bedoelingen en voornemens van Z. M., aangaande Limburg in het algemeen en de stad Maastricht in het bijzonder, onlangs door of van wege Hoogstdenzelven kenbaar gemaakt aan eene commissie uit den raad der stad Maastricht, die deze residentie heeft bezocht, sedert niet zijn veranderd.

Dat de raad, in hetgeen ook na dien tijd door Z. M. ten opzigte van Limburg en Maastricht is verrigt, bepaaldelijk ook in de zending van eenen van 's Konings ministers naar Limburg, zal kunnen vinden de duidelijkste blijken van Zr. Ms. belangstelling in en bezorgdheid voor het behoud en welzijn van de provincie en hare hoofdstad; en dat de raad der stad Maastricht zich verzekerd gelieve te houden, dat Z. M. daarin niet zal verflaauwen, maar onder alle omstandigheden met der daad bewijzen, dat de bevordering der welbegrepen belangen van de ingezetenen der stad Maastricht Z. M. na aan het harte ligt.

Ik heb de eer door deze mededeeling mij te kwijten van den op mij verstrekten last.

De tijdelijke minister van binnenlandsche zaken,

(Get.) J. M. de Kempenaer.»

— De *Rott. Cour.* deelt uit een bijzonderen brief uit Limburg mede, dat de geest van afscheiding daar geenszins algemeen heerscht. Al wat daar gebeurd is, wordt toegeschreven aan het opzetten van eenige volksmenners, onder welke de baron *Scherpenzeel-Heusch* eene eerste plaats bekleedt, die de boeren heeft diets gemaakt dat zij bij de afscheiding geene belasting meer zouden betalen, ja zelfs teruggave van vroegere belastingen ontvangen. Bij alle weldenkenden wordt dit gedrag sterk gelaakt, te meer omdat het van ondankbaarheid getuigt, dewijl hij persoonlijke verpligting heeft aan den Koning en diens vader, op kosten van welken laatste hij zijne opvoeding heeft genoten, terwijl zijne zuster nog pensioen uit de particuliere kas des Konings geniet.

Uit bovengemeld antwoord der Regering blijkt, dat zij besloten heeft haar gezag in het hertogdom Limburg te handhaven. Wij meenen, zegt het *Journal du Limbourg*, van goeder zijde onderrigt te zijn, dat de minister *Lightenveldt* steeds denzelfden weg bewandelt. Er wordt versterking van troepen naar Limburg gerigt. Binnen weinige dagen zullen 600 man te Venlo en te Roermonde aankomen. Binnen acht dagen zullen alle de miliciens der depôts in de provincie aankomen en een bataillon zal Maastricht binnenrukken. Men ziet het, de koning wil zijn regt handhaven. En de separatisten hebben Limburg eerder met nieuwe lasten beladen dan dat zij het verligting hebben aangebragt. Ziedaar die eene der eerste weldaden van hunne leiding. God wete wat ons nog voorbehouden is. Maar wat er ook moge gebeuren, het gouvernement kan Limburg niet overlaten aan de grillen der raddraaijers en niet gedoogen dat het land anders dan door kracht van wapenen aan de Duitschers overga. De eer van den regerenden vorst is er meê gemoeid!

Wij verkeerden in dwaling toen we zeiden dat de heer *A. Schoenmaeckers* tegenwoordig was geweest bij de conferentie, die op het kasteel Vaesbartelt, tusschen den Minister *Lightenveldt* en den baron *Van Scherpenzeel-Heusch* gehouden is.

De minister heeft dezen laatste alleen bij zich genoodigd. Een ordonnans der marechaussée is den heer van *Scherpenzeel* eerst op zijn kasteel van Berkt, gemeente Baarlo, toegezonden, om hem uit te noodigen zich naar Maastricht te begeven. De heer *Scherpenzeel* is niet in de vesting willen komen, maar verzocht dat de bijeenkomst bij den heer *van Rosen* te Beek zou plaats hebben. Dit heeft de minister wederom niet kunnen aannemen, en het kasteel van Vaeshartelt als plaats van bijeenkomst aangewezen, en dit is aangenomen.

Laatstleden zondag heeft die bijeenkomst plaats gehad. De minister had geen ander oogmerk dan den heer *van Scherpenzeel*, dien hij alleen beschouwde als het hoofd eener partij, te verklaren dat het Gouvernement besloten had zijn regt in Limburg tot het uiterste toe te bewaren; dat er eene mobile colonne gevormd was om de orde te herstellen en de betalingen te doen plaats hebben, dat die colonne geweld zou doen waar het noodig mogt zijn, dat het belang der volken eischte dat er onderwerping aan de wetten gepredikt werd, dat hij den heer *van Scherpenzeel* aanraadde die onderwerping aan te prijzen, omdat, indien er door zijne schuld bloed vergoten werd, dat bloed over hem zoude komen voor God en voor de menschen. Daarbij hebben zich de mededeelingen des ministers bepaald. De heer *van Scherpenzeel* heeft van zijn' kant zijne vredelievende inzigten betuigd en zich verbonden om overal daartoe mede te werken.

— Sedert eenigen tijd spreekt men er in de stad Maastricht van dat er in de omstreken belgische troepen verwacht worden; men verzekerde dat eene circulaire van den minister van oorlog aan den burgemeester van die streken inlichtingen heeft gevraagd nopens het getal manschappen en paarden dat iedere gemeente kon herbergen. Wij hebben de zaak onderzocht en deelen thans mede wat ons stellig verzekerd is door een goed geplaatst persoon van Tongeren: «Het is waar dat in de gemeenten eene soort van nasporing gedaan is om te weten hoeveel troepen konden geherbergd worden en dat sedert weinige dagen twee regementen in last hebben zich naar de grenzen van het hertogdom Limburg te begeven, zoodra er sprake zal zijn van het rigten van duitsche troepen naar die provincie. — Dus is België zelf in het harnas gejaagd door de aanmatigingen der vergadering van Frankfort, die bij geene mogelijkheid kunnen verdedigd worden! Wij herhalen het nogmaals: de mannen die oorzaak zijn van de beweging laden eene groote aansprakelijkheid op zich! De bevolking van Limburg zou, eindelijk hare ware belangen inziende, hen wel eens eene verschrikkelijke rekenschap kunnen vragen.

«Men heeft wederom een nieuw voorbeeld over den uitnemenden militairen geest die de miliciens van Limburg bezielt. De militaire overheid had besloten eene mobile colonne te vormen en die te bestemmen tot het doorkruisen van het land om eventuële wanorde te onderdrukken; men heeft die colonne voor het grootste gedeelte zamengesteld uit soldaten van het 2e bataillon infanterie, en besloten dat men er slechts die der limburgsche miliciens zou bijvoegen, welke zich te dien einde *vrijwillig* zouden aanbieden. Nu heeft zich een getal aangeboden groot genoeg om daarvan eene compagnie te vormen. Die colonne is Zondag morgen vertrokken, onder bevel van den luitenant-kolonel Landolt.»

Buitenlandsche berigten.

Het Noorden. — De gezant der Fransche republiek te Kopenhagen, heeft aan zijne regering berigt gezonden, dat hij op nieuw zijne bemiddeling tot het sluiten van een wapenstilstand heeft aangeboden, en dat de generaal *Wrangel* zich deswege eerst naar Frankfort heeft gemeend te moeten wenden.

Duitschland. — Het Duitsche Parlement heeft, met eene groote meerderheid, den heer *von Gagern* op nieuw als voorzitter benoemd. — De Rijksminister van Oorlog heeft aangekondigd, dat de oorlog tegen Denemarken met alle kracht zal worden doorgezet, en dat ook Oostenrijksche troepen en manschappen van het 7de, 8ste en 9de korps (Beijeren, Saksen, Wurtembergers, Hessen, Badenschen en anderen) naar Sleeswijk zullen worden gezonden.

Oostenrijk. — Een door het Oostenrijksch ministerie naar Innsbruck gezonden courier zou de tijding hebben teruggebragt, dat de Keizer niet naar Weenen wederkeert. Dit veroorzaakte daar groote vrees voor de toekomst, vooral dewijl de ministers denkelijk hun woord zouden houden, van in dat geval af te treden. — De Aartshertog-Palatyn *Stephanus* was te Weenen aangekomen, om deel aan de beraadslagingen tot beslissing der Croatisch-Hongaarsche zaken te nemen.

Italië. — De tijdingen komen alle hierop neder, dat het Piemontesche leger eene nederlaag heeft geleden; de Fransche bladen willen echter, dat de zaken van dat leger niet hopeloos staan, want het, na een scherp gevecht, geregeld is terugetrokken en bij Goïto de magt verzameld wordt.

Immers meldt een bulletin van het italiaansche leger, onder dagteekening van 26 Julij, dat koning *Karel Albert* in den nacht van den 25 Villafranca verlaten had en naar Goïto, op den regter-oever der Mincio, was getrokken. Het Piemontesche leger, dat zich zoo dapper betoond heeft, zal wel gelegenheid vinden, om zich op nieuw te doen gelden. De Oostenrijkers hebben ook goed gestreden. De maarschalk *Radetzky* heeft partij weten te trekken van zijne meerderheid in aantal en van den slechten stand van 't italiaansche leger. Hij had nog een voordeel op Koning *Karel Albert*. Deze kon niet alleen handelen en moest alles aan zijne generaals in overweging geven. *Radetzky* daarentegen stond op zich zelf en geheel alleen aan het hoofd van zijn leger. De Piemontezen hadden dus eigenlijk geen opperhoofd, en een leger of een schip kunnen slechts goed bestuurd worden door één hoofd.

In het bulletin van 25 Julij aan den minister van oorlog te Weenen, bespeurt men, dat de zaak vooruit verloren was, omdat de Oostenrijkers reeds in het belangrijkste gedeelte van hunne ontwerpen geslaagd waren, sedert zij Valeggio, de met bosch bedekte heuvels, die de Mincio insluiten en de beide oevers der rivier in hunne magt hadden, en dat de groote meerderheid van hunne strijdkrachten hen moest aanmoedigen, om tot aan 't einde te volharden. Echter hebben Koning *Karel Albert* en zijne soldaten bewondering verdiend voor de verdubbelde pogingen, die zij aanwendden, om de schipbruggen der Oostenrijkers te vernietigen. Het is echter te betreuren, dat het piemontesche leger niet met de noodige eenheid gehandeld heeft.

Milaan, Turyn, Florence, al de steden van Italie, zullen verbaasd staan op de tijding van 's Konings terugtogt naar Goïto en van den overtogt der Oostenrijkers over de lombardijsche oevers der Mincio, en wel voornamelijk omdat er sedert twee dagen een gerucht in omloop was geheel in strijd met de tegenwoordige gebeurtenissen. Het piemontesche leger is echter nog altijd op de been, vol moed en standvastigheid. *Karel-Albert* blijft meester van twee versterkte doortogten over de Mincio: van Goïto en Peschiera. Zijn leger staat thans regt tegen over dat der Oostenrijkers, die de rivier zijn overgetrokken. De positie van het italiaansche leger is thans veel gunstiger. Het lot der wapenen is zeer afwisselend: de voordeelen door de Oostenrijkers behaald kunnen wel eens door nog grooter nadeelen gevolgd worden.

Den 25 Julij waren de tijdingen van de voordeelen door maarschalk *Radetzky* behaald, in Tyrol aangekomen. Volgens berigten hadden de Oostenrijkers, op de plaatsen die zij den Piemontezen ontnomen hebben, 40 stukken geschut gevonden. Maar van ernstiger aard is de tijding, indien zij op goede gronden steunt, dat de linker-oever van het Oostenrijksche leger door Legano en Mantua tot Cremona genaderd zou zijn. Indien dit feit waar is zou het den toestand van Italië in eene treurige verwikkeling brengen. Maar men heeft grond om aan die tijdingen nog geen geloof te hechten. Het is meer waarschijnlijk, dat de Generaal *Welden* de Etsch genaderd is, om de insluiting van Mantua te verhinderen.

— De *Constitutionnel* meldt, dat de Hertog van Genua de kroon van Sicilie, die hem is aangeboden, niet zal aannemen vóór dat de onafhankelijkheids-oorlog geëindigd zal zijn.

Ofschoon die tijding in geen ander blad te lezen staat (zegt de *Indépendance*), komt ze ons niet onwaarschijnlijk voor in den toestand waarin het noordelijk Italië thans verkeert. *Karel Albert* zal ongetwijfeld begrepen hebben, dat die toestand gevaarlijk genoeg is, om dien niet door eene nieuwe moeijelijkheid te verzwaren.

— De latere berigten, die de *Indépendance* over de Italiaansche aangelegenheden ontvangen heeft, luiden als volgt:

Het Piemontesche leger, sterk 45,000 man, is in slagorde geschaard tusschen Goïto en Volta. De levensmiddelen, die eenige dagen ontbroken hebben, worden, door hulp van het comité van Cremona, in overvloed aangebragt; het leger is door de laatste tegenspoeden in 't minst niet ontmoedigd; maar brandt van begeerte, om een nieuwen strijd aan te gaan. Dit is ook het voornemen van *Karel-Albert*, want nadat de divisie van den generaal *Sonnaz*, die het grootste gedeelte van het leger uitmaakt, weder vereenigd is, heeft hij bevel gegeven aan den generaal *Fatti*, om zich bij hem te voegen aan het hoofd van 5000 man, die te Milaan vereenigd zijn en den generaal *Zucchi* gelast zijne brigade met geforceerden marsch te doen aanrukken. Die vereeniging der troepen zal den Koning in de gelegenheid stellen den vijand een beslissenden slag te leveren.

Radetzky blijft van zijn' kant niet werkeloos en verzamelt aanzielijke strijdkrachten.

De Oostenrijksche troepen, die uit de Venetiaansche provinciën geroepen zijn, hebben zich in groote menigte aan de Po vereenigd en de generaal *Welden* heeft de insluiting van Venetie opgeheven, om met zijn legerkorps op Verona aan te rukken.

Alles doet dus veronderstellen, dat men binnen weinige dagen belangrijke tijdingen van het oorlogstooneel zal ontvangen.

Frankrijk. — Op het einde van de zitting der nationale vergadering van den 1 Augustus, werd met 691 tegen 2 stemmen, een voorstel goedgekeurd, waarbij de stellingen van den heer Proudhon ten sterkste worden veroordeeld.

De bewoordingen van dat voorstel luiden aldus:

« De nationale vergadering, overwegende dat het voorstel van den burger Proudhon eene verfoeijelijke inbreuk op de beginselen der openbare zedelijkheid is, dat het is eene bepaalde schending van het regt van eigendom, dien grondslag van maatschappelijke orde; dat het een stelsel van aanbrenging aanmoedigt en een beroep op de laagste driften doet;

«Overwegende bovendien, dat de voorsteller de Februarij-omwenteling gelasterd heeft, door haar medepligtig te maken aan de theoriën, door hem op de tribune ontwikkeld; - gaat over tot de orde van den dag.»

Den 1 Aug. is beraadslaagd over de schorsing van eenige dagbladen welke maatregel door den minister *Marie* werd verdedigd als een gevolg der tegenwoordige omstandigheden. Vele leden uitten zich op eene hevige wijs tegen het uitvoerend bewind, waarover de generaal *Cavaignac* zich zeo gebelgd betoonde, dat hij aanbood zijn gezag neder te leggen. De vergadering ging tot de orde van den dag over.

De *Vien public* meent te weten, dat de heer *Proudhon* voornemens is, na de zoo krachtige afkeuring der vergadering, zijn ontslag als lid te nemen. Vele anderen betwijfelen zulks echter.

— De commissie, met het onderzoek over de ongeregeldheden van Mei en Junij jl. belast, zou den 1 dezer de laatste lezing hooren van het verslag van den heer *Blanchard*, dat den 2 dezer aan de nationale vergadering in eene openbare zitting zal worden medegedeeld. De arbeid zal van een aantal stukken vergezeld zijn, waaronder zich de verhooren en verklaringen der leden van het gewezen voorloopig bewind en van den heer *Constantin* zullen bevinden.

Men meldt als zeker, dat er binnen kort een aantal verbannenen naar de plaats hunner bestemming zal vertrekken. Het bestuur heeft reeds de noodige maatregelen genomen, voor 600 personen, in deze catégorie begrepen.

Ook zegt men, dat meer dan 70 beschuldigden voor den krijgsraad zullen te regt staan, als opperhoofden of aanstokers tot den opstand, terwijl de militaire regtbanken over het lot van ongeveer 500 opstandelingen zullen te beslissen hebben.

Groot-Brittannie. — De regering heeft, nopens de suikerbelasting, het veld gehouden; lord *J. Russell* meende, dat men de hollandsche geraffineerde suiker niet buitengewoon belasten kon, zonder maatregel van wedervergelding nopens de engelsche manufacturen uit te lokken (wier invoer in de laatste jaren in Nederland zeer is vermeerderd).

Het is Zaturdag ll. te Ballingary, in Ierland, tot eene ontmoeting met de oproerlingen gekomen, die door *O'Brien* aangevoerd werden. Een 60tal politiebeambten grepen de veel sterkere magt der oproerlingen aan, die geheel uiteengedreven werden, met achterlating van een 18tal dooden of gewonden. *O'Brien* was gevlugt en hield zich schuil.

Lord *Hardinge* is werkelijk benoemd tot opperbevelhebber over de troepen in Ierland.

Verscheidene graafschappen zijn aldaar weder in staat van beleg verklaard.

Er worden vele wapenen opgehaald, over 't algemeen acht men de ontmoeting te Ballingary als geschikt, om den moed aan de oproerlingen geheel te benemen, en wel te meer, daar de R. K. geestelijkheid, de raadgevingen van *O'Connell* indachtig, de bevolking zoo veel mogelijk tot rust vermaant.

LAATSTE BERIGTEN.

Het Noorden. — Men schrijft van den Eider den 1e Augustus dat de Sleeswijk-Holsteinsche troepen niet in Jutland binnen rukken, en men voegt er bij dat de Pruissen door het 9e legercorps zullen vervangen worden. Het hoofdkwartier van den generaal *Wrangel* is sedert den 31 Julij naar Apenrade verplaatst. Rusland zou op nieuw eene geheime nota naar Pruissen gezonden hebben, waaruit het schijnt dat het gouvernement het binnenrukken der Pruissen in Jutland als eene *casus belli* zou beschouwen.

Oostenrijk. — De aartshertog Rijksbestuurder heeft, voor zijn vertrek naar Frankfort, eene aanspraak gerigt aan de ingezetenen van Weenen. Z. H. bedankt hun voor het in hem gestelde vertrouwen, met aanbeveling, datzelfde vertrouwen aan den Rijksdag te schenken, waarna hij hun aanmaant om met ijver de orde, veiligheid en onschendbaarheid der wetten te bewaren. Overigens geeft Z. H. de verzekering, dat hij niet zal ophouden het welzijn van Oostenrijk te behartigen.

Daar Z. K. H. de aartshertog *Jan*, zijne pligten als duitsche Rijksbestuurder vervullende, Weenen verlaat om zich met de woon te Frankfort te vestigen, heeft hij verklaard zijne betrekking als plaatsbekleeder van Zijne Keizerlijke Majesteit als volbragt te beschouwen.

Om voortaan betrekkingen met den constitutionelen monarch ter uitvoering van de regeringsdaden te onderhouden, heeft de raad van ministers besloten den minister van landbouw, handel en nijverheid, naar Inspruck te zenden.

Te 's Gravenhage, bij GEBROEDERS BELINFANTE.